

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 27 JUNI 1917

No. 78

INHOUD

	Blz.
ARBEIDSCONFLICTEN	473
De Duitse Invloed in het Graanexpediteursbedrijf te Rotterdam	474
Oorlogsleening en Levensverzekering	475
Een Leemte in Onze Staatsinrichting?	477
De Nieuwe Zomerdienstregeling	477
Het Kolenvraagstuk in Duitschland	478
AANTEEKENINGEN:	
Een departement van verkeerswezen	479
Statistische gegevens handels- en scheepvaartverkeer Rotterdam 1916	479
Duikbootresultaten	479
Amerikaansche uitvoer van oorlogsmateriaal	479
De Siberische spoorweg	479
Buitenlandsche handel der Vereenigde Staten	480
BOEKAANKONDIGING	480
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	480
MAANDCIJFERS:	
Spaarbankcijfers	481
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	481—489
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hoogweg 122, telefoon no. 3000. Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 10,—, buitenland en koloniën f 12,—, per jaar. Losse nummers 25 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

26 JUNI 1917.

De handel in particulier disconto was gedurende de afgelopen week weder gering. De aangeboden wissels werden grif opgenomen tegen ongeveer 2 pCt. De prolongatie-rente onderging andermaal eenige stijging. De notering was 3—3½—2¾.

* * *

De in het vorig nummer vermelde afloop van de inschrijving op Schatkistpapier is niet geheel juist geweest. Doordat de regeering de toewijzingsbiljetten gezegeld heeft, wordt het netto-rendement voor de inschrijvers minder, hetgeen voor de zesmaands looptijd een rentevermindering beteekent van 0,1 pCt. en voor de driemaandslooptijd van 0,2 pCt. Door de inschrijvers was hiermede geen rekening gehouden, om-

dat men meende, dat voor zoover betreft de biljetten, de toewijzingsbiljetten vrij gesteld waren, als zijnde een staatsleening, en voor zoover betreft de promessen deze vanzelf vrij zouden zijn, omdat het geen effecten zijn en deze dus niet vallen onder de betreffende bepaling van de nieuwe zegelwet. De bankiers-vereening zal zich hieromtrent wenden tot den Minister van Financiën.

* * *

Naar verluidt, is de in de vorige weekstaat vermelde toeneming van den goudvoorraad ontstaan door een zending sovereigns van Engeland voor rekening van de Russische Regeering ter betaling van coupons. Aanvankelijk meende men, dat deze zending door Duitschland was geschied.

* * *

De wisselmarkt blijft nog steeds zeer onzeker. Vooral de Duitse koers blijft aan groote schommelingen onderworpen. Over het algemeen werden hier te lande deze week belangrijke baisse-positie's afgewikkeld, waardoor herhaaldelijk een plotselinge stijging in den Markenkoers ontstond en die tevens de Zwitsersche en Zweedsche koersen sterk beïnvloedde. Daar aanvankelijk een groot verschil bestond tusschen de noteringen in die landen en hier trad een plotselinge vraag naar Zwitsersche francs en Zweedsche Kronen in, om aan de vraag naar Marken hier te voldoen. Daardoor steeg Zwitserland van 49,35 tot 50,25 en Zweden van 73,30 tot 75. Toen echter ook daar de Markenkoers steeg en daarentegen hier de koers weder daalde, had het tegenovergestelde plaats en daalde Zwitserland weder tot 49,55 en Zweden zelfs tot 73,10. Uit dit alles blijkt, hoe beperkt de markt is, zoowel bij ons als bij de andere neutrale landen. Uit New York hadden deze week weder belangrijke goudverschepingen naar Spanje plaats, waardoor eenige ontspanning ontstond in de wisselkoers op Madrid. De zendingen waren echter blijkbaar nog niet groot genoeg, want het slot was weder ongeveer even hoog als de vorige week.

ARBEIDSCONFLICTEN.

Tot voor kort hadden zich in dezen oorlogstijd hier te lande geen ernstige conflicten op arbeidsgebied voorgedaan. Wel dreigde het meer dan eens, doch het besef van den ernst der tijden, dikwijls ook de gestegen draagkracht der betrokken bedrijven hadden het vinden van een uitweg vergemakkelijkt. De staking in het Rotterdamsche havenbedrijf en thans de mijnwerkersstaking in Zuid-Limburg zijn mogelijke illusies komen verstoren.

Van beide stakingen had de eerste, welke intusschen

met inwilliging van de van arbeiderszijde gestelde eischen beëindigd is, een bijzonder karakter. Niet toch het loon of de arbeidsvoorwaarden der arbeidenden doch misnoegen over de door het Rotterdamsch steuncomité getroffen regeling inzake de verzorging van hen die door de tijdsomstandigheden geen werk konden vinden, was oorzaak van de staking. Gewenscht en verkregen werd de vorming eener zgn. havenreserve naar Amsterdamsch model en een vaste regeling der uitkeeringen op een basis van *f* 10 tot *f* 18 per week. Het is hier niet de plaats over de al of niet gegrondheid van de eischen, ingewilligd nadat ten slotte de ministers Posthuma en Treub in de zaak waren gekend, noch over de juistheid der opmerkingen van de andere zijde, die vooral den nadruk legde op het verschil in karakter van beide havens, een oordeel te vellen. Wat aan de staking zelve haar bijzonder karakter gaf, was dat zij niet in de eerste plaats tegen den werkgever was gericht doch veeleer tegen een regeling, waarin deze slechts zeer ten deele partij kon worden geacht.

Dit alles geldt niet van de staking in het Zuid-Limburgsche kolenbekken. Loonsverhooging na de reeds in het najaar van 1915 verkregene stond aanvankelijk op den voorgrond. Nadat de mijndirecties zich hiertoe — het ging om een verhooging van het doorsneeloon der houwers van *f* 4 op *f* 5 per dienst — met ingang van 1 Juli hadden bereid verklaard en bovendien de instelling van eene permanente commissie voor het contact tusschen mijnwerkers en werkgevers in het uitzicht hadden gesteld, werden van de zijde van den Nederlandschen Mijnwerkersbond, hierin niet gevolgd door den Christelijken Mijnwerkersbond, nadere eischen naar voren gebracht, in hoofdzaak algemeene invoering van den reeds bij de staatsmijnen aanvaardden achturigen werkdag en vaststelling van een minimum loon. Het geschil loopt in hoofdzaak over den tweeden eisch, waartegen met het oog op het bijzonder karakter van het mijnbedrijf, bezwaar wordt ingebracht, met name aangezien bij de groote moeilijkheid van eenige contrôle op den arbeid, een loonregeling, die zich direct verhoudt naar het arbeidsresultaat, van grooter beteekenis wordt geacht dan elders. Ernstig vooral met het oog op de beteekenis, die onze eigen steenkolenproductie thans voor ons economisch leven heeft, is dit conflict dus, in tegenstelling met het Rotterdamsche geval, een direct geschil tusschen werkgever en werknemer, waarbij het loonvraagstuk op den voorgrond staat.

Het geschil behoort dus tot een groep conflicten, die in den laatsten tijd in de oorlogvoerende landen zoo goed als elders telkenmale aan den dag zijn getreden en die zonder de in den aanhef dezes genoemde factoren ongetwijfeld nog veel talrijker zouden zijn geweest. De algemeene oorzaak van dit verschijnsel is onmiskenbaar de nog steeds verminderende koopkracht van het in geld uitgedrukt loon, een verschijnsel dat, naarmate de oorlog langer duurt, hoe langer zoo meer de aandacht op zich samentrekt. En geen wonder. Ook de oorlog van '70 heeft een tijdelijke duurte te voorschijn geroepen, die zich niet tot de oorlogvoerende landen beperkte. Zij was echter van veel geringer afmeting en, wat vooral van beteekenis is, van veel korter duur. Thans is dit anders. Ongetwijfeld zijn er factoren, die na den oorlog zullen wegvallen. De schaarschte van goederen en diensten hangt stellig voor een groot deel samen met den huidigen exceptioneelen toestand van productie en consumptie, gelijk omgekeerd ook de alom te constateren overmatige hoeveelheid ruilmiddel — in hoeverre ook dit zijn invloed doet gelden, zij intusschen voor het oogenblik daargelaten — in de eerste plaats met den oorlogstoestand in verband staat. De lange duur van den oorlog maakt het echter in toenemende mate twijfelachtig of, ook al verdwijnen deze factoren binnen zekeren tijd, het prijsniveau tegelijk hiermede tot het oude peil zal terugvallen. De veranderde, langzamerhand zeer ernstig veranderde vermogensverhou-

dingen, de door de ontzaglijke oorlogsleeningen nieuw geschapen aanspraken op een toenemend deel van het toekomstig maatschappelijk product en ten slotte ook het stijgend loonniveau zelf moeten een zoodanig terugvallen in den weg staan.

Zal dus niet alleen voor het huidig tijdperk maar ook voor later slechts bij een belangrijk gestegen geldloon een gelijk aandeel in het maatschappelijk product als te voren verkregen kunnen worden? Ook de mogelijkheid, dat dit zoo zal zijn, doet de toekomst met zorg tegemoet zien. Elk streven naar loonsverbetering wekt wrijving en legt op den loontrekkende den schijn meer te willen verkrijgen dan voorheen, ook dan wanneer hij in wezen niet anders eischt dan handhaving van wat tevoren zijn deel was.

Toch is voor het volgend vreedstijdperk deze eisch — niet alleen voor den arbeider doch voor allen, die vast loon genieten — ten volle gerechtvaardigd. En juist handelt de regeering, die doet wat in haar vermogen zal zijn om het prijsniveau weder zoo dicht mogelijk tot het oude peil terug te brengen. Macht in deze heeft de regeering en naast haar de centrale bank in de eerste plaats op monetair gebied. Bij wat door hen op dit gebied wordt beraamd en gedaan, behooren beide steeds dezen algemeen-economischen kant van hun optreden in het oog te houden. B.

DE DUITSCHE INVLOED IN HET GRAAN-EXPEDITEURSBEDRIJF TE ROTTERDAM.

Tegen de oprichting van de Centrale Graanfactory te Rotterdam bestaan bij de Nederlandsche Graanimporteurs twee bezwaren, het bezwaar, dat de C. G. een monopolie wordt en het bezwaar, dat deze instelling komt onder Duitschen invloed.

De schrijver van het artikel in In- en Uitvoer van 14 Maart: „De concentratie in het graanexpediteursbedrijf te Rotterdam”, vermeldt deze beide bezwaren, noemt het eerste denkbeeldig, doch het tweede gegrond. Sterk voorstander als hij overigens blijkt van de concentratie in het factorsbedrijf, bepleit hij waarborgen om het Nederlandsch karakter van de instelling te behouden. In de Frankfurter Zeitung van 20 Mei geeft deze laatste gedachte een medewerker aanleiding om te spreken van een „wenig Deutsch-freundliche Note” en betreurt het, waar het standpunt van de Rotterdamsche havenpolitiek tot nog toe zoo ruim geweest is, dergelijke stroomingen te moeten opmerken. De heer Georg Straschnow, lid van den Raad van Beheer der Centrale Graanfactory, komt hiertegen op in een artikel, dat in extract is opgenomen in de Frkft. Ztg. van 14 Juni, doch in extenso in „Der Rhein” van 15 Juni. Het uittreksel in de Frkft. Ztg. doet aan de bedoeling van den schrijver tamelijk ernstig tekort. De heer S. staat vrijwel op hetzelfde standpunt als de schrijver van het bovenvermelde stuk in In- en Uitvoer en wijst op de groote voordeelen, die een concentratie in het factorsbedrijf met zich zal brengen, voornamelijk in een beteugeling van de havendiefstallen, terwijl zijns inziens de plaatskosten te Rotterdam aanzienlijk minder verhoogd zullen worden dan anders het geval zou zijn. Hij meent, dat men zich niet bevreesd behoeft te maken, dat de C. G. een monopolie zal worden. Immers een monopolie kan niet bestaan zonder kapitalistischen ondergrond en aangezien een graanfactor te Rotterdam geheel zonder kapitaal werkt, is ieder in staat zonder noemenswaardige middelen dit beroep uit te oefenen.

Hij wijst er verder op, dat het streven van den Nederlandschen graanhandel om het nationale karakter te bewaren niet als een anti-Duitsche stemming moet worden opgevat, maar een gevolg is van den trots op zijn zelfstandigheid, den Hollander eigen.

Het zijn inderdaad geen zuiver politieke gevoelens, die den Nederlandschen graanhandelaar bevreesd maken voor een overwegend Duitschen invloed in de C. G. Men kan deze kwestie evenwel niet bespreken

zonder haar aan het andere punt, dat van het monopolie, te verbinden. Indien werkelijk de C. G. geen monopolie zou worden, dit is dus, indien de graanimporteur vrij zou blijven hetzij aan dit lichaam, hetzij aan een andere graanfactorij zijn orders tot overlading etc. op te dragen, zou er ook moeilijk groot bezwaar tegen een Duitschen of „Deutsch-freundlichen” Raad van Beheer van de C. G. zijn. Men heeft in de Rotterdamsche haven talrijke Deutsche instellingen en voor zoover zij in concurrentie met anderen werken, is daartegen niet het minste bezwaar; kunnen zij door goede organisatie zich handhaven en ontwikkelen, dan is dit een prikkel voor de Nederlandsche ondernemingen op hetzelfde gebied en komt deze gezonde concurrentie den haven ten goede. Het is evenwel onbegrijpelijk, hoe de heer Straschnow de meening kan uitspreken, dat de C. G. geen monopolie zal worden. In het artikel in In- en Uitvoer komt de volgende zinsnede voor: „Voortaan zal, indien ten minste het doel ten volle bereikt wordt, de C. G. als eenig ontvanger aan boord der zeebooten optreden,” waaruit voldoende blijkt, dat de bedoeling van de C. G. toch wel een monopolie is. Het moge dan ook waar zijn, dat een monopolie zonder kapitalistischen ondergrond niet kan bestaan, de C. G. is, vooral door hare connectie met de verbonden elevatormaatschappijen, een zeer krachtige instelling en wij vreezen, dat zij niet ver te zoeken zal hebben om middelen te vinden om een factor zonder „middelen van betekenis” te verhinderen tegen haar te concurreeren. Het lijkt ons dan ook niet goed houdbaar te zeggen, dat de C. G. geen monopolie nastreeft, het ideaal van de concentratie is, dat alle graanbooten in de Rotterdamsche haven gelost worden door een der onderling verbonden graanelevatormaatschappijen en de ladingen ontvangen worden door de C. G., zoowel voor de Deutsche als voor de Nederlandsche importeurs.

In den Raad van Beheer van de C. G. zijn verschillende directeuren en vertegenwoordigers van Deutsche scheepvaartmaatschappijen en Deutsche expeditie-firma's opgenomen, zooals de heer S. ter geruststelling van onze Oostersche naburen mededeelt. Het zeggingschap zou dus voor een groot deel naar Duitschland gaan en het komt ons voor, het goed recht te zijn van den Nederlandschen graanhandel zich daartegen te verzetten. Men moet hierbij wel in aanmerking nemen, dat de werkzaamheden bij de ontvangstname te Rotterdam voor den Nederlandschen graanimporteur geheel verschillen van die, welke voor den Duitschen importeur of fabrikant moeten plaats vinden. Voor laatstgenoemden wordt alleen het graan in betrekkelijk groote partijen overgeladen in Rijnaken en naar de Deutsche Rijnhavens vervoerd, alwaar het vaak in wagons wordt overgeladen of in de fabrieken, welke aan de Rijnhavens gelegen zijn, verwerkt wordt. De Nederlandsche Graanimporteur distribueert vaak in kleine partijen te Rotterdam. Weliswaar gaan nog steeds partijen van 100 tot 300.000 K.G. direct van Rotterdam naar plaatsen in het binnenland, om daar wederom verder gedistribueerd te worden, doch het aantal kleine partijen, dat van Rotterdam uit per beurtschippers en wagons naar het binnenland wordt verzonden, is in de laatste jaren steeds toegenomen. Het werk van den graanfactor voor een grooten Nederlandschen graanimporteur is dan ook steeds moeilijker geworden, vooral daar in verband met bepaalde verkoop-conditiën, kwaliteits- enz. veranderingen en omzettingen op het laatste oogenblik geregeld voorkomen. Het werk eischt dus een groote toewijding van den betreffenden graanfactor en het is dan ook geen wonder, dat de importeurs vreezen, dat wanneer er bij den nieuwen toestand feitelijk geen concurrentie tusschen de factors onderling zal zijn, men niet meer dezelfde bediening kan krijgen als men vroeger gewend was.

Voor deze werkzaamheden zijn scherpe tarieven absoluut noodzakelijk, aangezien anders de concurrentie vooral van Antwerpen zich teveel zou doen

gelden. Ook vóór den oorlog kwam het maar al te vaak voor, dat van Antwerpen uit ons land met goedkoope aanbiedingen van graan overstroemd werd, te leveren franco Deventer, Zwolle, Groningen, Friesland, of andere binnenlandsche plaatsen. Het is ónmogelijk te voorzien hoe de toestanden na den oorlog zullen zijn en op dit oogenblik kan wat de tarieven betreft nog niet van concurrentie gesproken worden. Toch lijkt het ons absoluut noodzakelijk, dat de tarieven voor de Nederlandsche graanimporteurs worden vastgesteld zonder Duitschen invloed. Het is niet ondenkbaar, dat de Deutsche belangen in deze tegengesteld zouden kunnen zijn aan die der Nederlandsche graanimporteurs en het is dan ook noodig dat men baas in eigen huis blijft. Er bestaat niet den minsten grond voor, dit streven als „Deutsch-feindlich” of zelfs „wenig Deutsch-freundlich” te betitelen.

W. C. B.

OORLOGSLEENING EN LEVENS- VERZEKERING.

De grootere levensverzekering-maatschappijen in de oorlogvoerende landen, met name in Oostenrijk, Engeland en Duitschland, aldus te dezen opzichte in historische volgorde genoemd, hebben een nieuwe verbinding uitgevonden tusschen oorlogsleening en levensverzekering.

Aan ieder inschrijver op de leening schiet de levensverzekering-maatschappij de benodigde gelden voor, mits deze daartegenover een zoogenaamde „gemengde” verzekering op zijn leven sluit (een verzekering van kapitaal betaalbaar na een vooraf bepaald aantal jaren of onmiddellijk bij eerder overlijden).

Deze transactie kan óf geschieden in den vorm van een leening aan den verzekeringnemer, waarbij de polis aan de maatschappij verbonden wordt, en dan is dit in wezen niet veel anders dan wat hier te lande verscheidene voorschotbanken als regel doen, óf ook in dezen vorm, dat een gewone niet verbonden polis wordt afgegeven, met de bepaling daarin opgenomen, dat alle uitbetalingen aan den verzekeringnemer in oorlogsleening zullen geschieden. In het eerste geval kan de verzekeringnemer zelf inschrijver zijn, in het tweede geval natuurlijk nooit.

Ten opzichte van de staat, wiens eenig doel het is de leening te plaatsen, komen beide vormen vrijwel op hetzelfde neer. De verzekering-maatschappij kan, hoe veel pressie ook wordt uitgeoefend, niet meer leening nemen dan haar beschikbare middelen toelaten, en dit maximum werd ook vroeger, zonder de hier besproken transactie, evengoed bereikt. De willige inschrijver, die evenwel middelen om in te schrijven mist, moet deze aan een of andere instelling ontleenen, wier eigen vrije inschrijvingsmogelijkheid daardoor natuurlijk minder zal worden.

De verbinding tusschen verzekeringnemer en maatschappij is van verschillenden aard, naarmate men de een of de andere vorm den deze transactie kiest. Is de voorschot-vorm gekozen, dan is de verzekeringnemer de eigenaar van de oorlogsfondsen, die deze aan de maatschappij als pand afstaat. Er bestaat dus voor hem de verplichting tot het continueeren van zijn levensverzekeringcontract, tenzij hij door tusschen-tijdsche aflossing de stukken van de maatschappij kan overnemen. Beleggings-risico voor de maatschappij ontstaat alleen daaruit, dat, het eventueel niet meer solvent zijn van de staat samenvalt met het niet meer solvent zijn van den verzekeringnemer. Bij sterke waarde-daling van de leening zal toch de verzekeringnemer er zeer veel minder belang bij hebben het contract te continueeren, en de vrijemetskans dus toenemen.

Ingeval de tweede hierboven genoemde vorm voor deze transactie gekozen wordt, draagt de maatschappij veel meer beleggings-risico, maar toch nog lang niet het volle. Door de verplichting van den verzekeringnemer de oorlogsleening als betaling te accepteren tegen de oorspronkelijke emissiekoers, is de verplich-

ting van de maatschappij des te meer beperkt naar mate de verzekering langer bestaan heeft. Bij een eventueel débâcle zal de verzekeringnemer de premiebetaling kunnen staken. Hetzij hem in dit geval niets wordt uitgekeerd, hetzij hem een afkooprecht of het recht op een premievrije polis van verminderd bedrag is toegestaan, de maatschappij draagt hoogstens beleggings-risico over het nog niet door de reserve gedekte deel van de polis.

Propaganda voor deze wijze van inschrijving is voor het eerst in het najaar van 1916 door de Oostenrijksche maatschappijen gevoerd, die, met uitschakeling van alle concurrentie, uniforme voorwaarden aanboden. Namelijk: een polis van onveranderlijk 12 jaar duur, met een maximum van 4000 kronen, zonder geneeskundig onderzoek, met inbegrip van het oorlogs-risico, tegen een uniforme premie voor risico's tot 55 jaar, en wel het eerste jaar 190 kronen per mille ineens, benevens 48 kwartaal-premiën van 11 kronen per mille. Het contract had de vorm van een voor-schot.

De geheele actie in Oostenrijk was dus in de eerste plaats gericht tot de kleine beleggers. Geheel ditzelfde kan men zeggen van de in Duitschland gevoerde actie bij de jongste Kriegs-anleihe.

In Duitschland evenwel meende men de concurrentie niet te moeten uitschakelen en bood men van verschillende zijden allerlei uiteenlopende voorwaarden aan. Een bepaalden duur werd vaak niet vastgelegd, men biedt contracten met of zonder geneeskundig onderzoek, soms ook in het laatste geval met partiele uitbetaling bij overlijden in de eerste jaren, tegen verhoogde aanvangspremie of tegen constante premie, contracten met of zonder aandeel in de winst, en zooals hier wel uit volgt, tegen allerlei uiteenlopende premiën.

De levensverzekering, die tot nu toe bewezen heeft juist bij de felste concurrentie het meest tot bloei te geraken, heeft dus ook hier weer concurrentie boven uniformiteit verkozten.

Of het resultaat groot is geweest, daarover ontbreken tot heden betrouwbare cijfers. Waar men in Duitschland eerst vrij laat tot meer uitgebreide propaganda in deze richting overging, wellicht omdat toen eerst het groote Engelsche succes begon door te dringen, kan dit niet zoo heel groot zijn geweest.

In Engeland heeft begin 1917 deze actie een onverwacht succes gehad. De „Eagle Insurance Co.” zegt aldus £ 4.000.000 te hebben gesloten, en hierbij komen nog de cijfers van tal van andere instellingen, die reclame op minder groote schaal makend, ook minder zaken deden. „It will go down to posterity as the greatest „coup” in the history of life assurance,” zegt de Insurance Record van 23 Februari 1917.

In Engeland wendde het levensverzekeringbedrijf zich voornamelijk tot de grootere beleggers. In tegenstelling met de methode der Centralen, die bijna steeds, hetzij met eenige ondergeschikte varianten, de voorschot-vorm kiezen, kiezen de Engelschen de vorm, waarbij normale polissen worden afgegeven met de verplichting voor den verzekeringnemer bij betalingen „War loan 1917” te accepteren. Staking van premiebetaling is geoorloofd, in welk geval men het recht op een evenredige premievrije polis heeft. De langst aangeboden duur der verzekering was 15 jaar, en men kent twee vormen, een met en een zonder geneeskundig onderzoek. In dit laatste geval wordt bij overlijden niet meer uitgekeerd dan de betaalde premiën, tenzij de erven verkiezen de polis te continueren: een zuivere spaarverzekering dus.

Afgezien van het tegenwoordige hoera-patriotisme, dat zoo veel economische verschijnselen tracht te verdoezelen, zijn aan deze transacties belangrijke voordeelen verbonden.

Van de kant van de verzekering-maatschappijen is het eerste en voornaamste voordeel wel dit, dat deze instellingen minder risico loopen door hun abnormaal hooge belegging in nieuwe staatsleeningen, nu een

groot deel reeds voor uitkeeringen verbonden is.

Ook van de kant van de reeds bestaande en toekomstige verzekeringnemers is dit aantrekkelijk, omdat de soliditeit en stabiliteit van een maatschappij door al te eenzijdige belegging niet toeneemt. Vooral voor den verzekeringnemer van meer aanzienlijke bedragen blijkt in de practijk de groote beleggingsvrijheid van een verzekering-maatschappij zeer aantrekkelijk te zijn. Dit mogen ook voorstanders, die alle „nationaliseering” steeds maar toejuichen, wel eens bedenken! Nationaliseering kon wel eens beteekenen: het wegvallen van alle zeer groote posten. Ongetwijfeld valt daarom deze risico-beperking van de levensverzekering-instellingen zeer toe te juichen.

Ook voor de emitteerende staat ligt hierin voordeel besloten, alhoewel zooals gezegd de totaal-inschrijvingen er waarschijnlijk weinig door zullen toenemen. De stukken komen in eens in de laatste hand, waar zij vermoedelijk zullen blijven, waardoor er minder kans is, dat in de eerste jaren de koers door ontijdig aanbod gedrukt zal dreigen te worden.

Deze voordeelen waren min of meer ook verbonden aan de bij vroegere leeningen wel gevolgden weg: de beleening van bestaande polissen aan te moedigen, ten einde de verzekeringnemers in staat te stellen voor de opgenomen beleeningswaarden, oorlogsleening te nemen. Ook dit beperkt door het onttrekken van vele contentanten aan de maatschappijen de mogelijke inschrijving voor eigen risico. Als ten minste de maatschappijen geen gelegenheid hebben na eenigen tijd de beleeningsrente te verhoogden, waardoor de geheele transactie verlieslijdend voor den verzekeringnemer zou worden, is ook ontijdig aanbod aan de markt eenigszins beperkt, hoewel niet in die mate als hiervoor beschreven.

Evenwel is de mogelijkheid op bestaande polissen een leening te verstrekken niet zoo groot, omdat de polisvoorwaarden geen beleening toelaten grooter dan de afkoopwaarden of de wiskundige reserves. Alleen oude, reeds langeren tijd bestaande posten kwamen daarvoor in aanmerking. De nieuwe polissen met korten looptijd, met voor dien tijd vastgestelde beleeningsrente (als men de voorschot-vorm kiest) bezitten voor beide partijen de grootste aantrekkelijkheid.

Aan een zeer ver doorgevoerde propaganda in dezen is evenwel voor het levensverzekeringbedrijf wel nadeel verbonden ook. Er is in dit geval een geforceerde productie van posten op korten termijn, waardoor vele weifelaars en kandidaten, die anders eerst na verloop van eenigen tijd zouden hebben gesloten, nu tot sluiten overgaan. Dit moet zeer zeker de toekomstige productie drukken. De korte verzekeringstermijn brengt er bovendien toe naar verhouding tot de te betalen premie lage bedragen te sluiten.

Ook afgescheiden zelfs van elke bijzondere transactie moet de tot de hoogste mogelijkheid opgevoerde eenzijdige belegging de zaken drukken. Wij noemden reeds het feit, dat deze eenzijdigheid den commercieel aangelegden candidaat-verzekeringnemer onaangenaam stemt. Maar er is meer. Men heeft bijvoorbeeld geen geld voor hypotheeken beschikbaar, en waar men zoo vaak door het verlenen van een hypotheek den weg baant tot het sluiten van verzekeringen, maakt men ook hierdoor het zaken doen moeilijker. Dan komt daar nog bij, dat het groote publiek vaak meer inschreef, dan de oogenblikkelijk voorhanden middelen toelieten, onder de van alle kanten gevoerde pressie. Voor geruimen tijd zijn dan de inkomsten soms verbonden om de op zich genomen verplichtingen te voldoen, en geld om een levensverzekering te sluiten is er niet, meestal niet eens voor een goedkope tijdelijke verzekering om de opgenomen credieten te dekken.

Beschouwt men ook nog dit alles naast de toch al zoo geweldig groote economische ontwrichting van de gemeenschap, dan moet het verwondering baren, dat de levensverzekering-maatschappijen in het oorlog-

voerende buitenland toch nog een productie wisten te behalen, die de normale slijtage van de loopende-portefeuille vrijwel compenseerde. Geen wonder echter, dat men zich dan ook met alle kracht werpt op elke zaken-mogelijkheid, die behalve toevoer van nieuwe zaken nog zooveel andere voordeelen meebrengt, en dat men de nadeelen voorloopig licht telt. Trouwens het particuliere levensverzekeringbedrijf heeft reeds zóó vaak zijn groot aanpassingsvermogen getoond, dat men ook nu rekenen mag, dat eventueele toekomstige moeilijkheden wel overwonnen zullen worden.

A. O. Holwerda.

EEN LEEEMTE IN ONZE STAATSINRICHTING?

De nieuwe zegelwet is met 1 dezer in werking getreden.

Talrijk zijn de vragen, welke bij de toepassing der wet in de practijk zijn gerezen en nog dagelijks rijzen, en even talrijk zijn de meeningsverschillen bij de beantwoording van vragen of 'n nota of schriftuur al of niet gezegeld moet worden, en zoo ja, met welk zegel gezegeld.

In het bijzonder zijn in den effectenhandel de meeningsverschillen bij de toepassing der wet legio.

Het Bestuur der Vereeniging voor den Effectenhandel heeft, zoodra het den tekst der wet in handen had en vóór het in werking treden der wet, getracht bij circulaire den leden eenig richtsnoer voor de oplossing van de vele vragen, welke het voorzag, te geven. Edoch, hoe meer het de wet aan de practijk toetste, des te meer twistpunten — en aan het Bestuur ontbrak interpretatieve macht.

Naar bekend, heeft genoemd Bestuur zich toen in verbinding gesteld met de Commissie van Bijstand voor de Uitvoering der Beurswet '14 — de rechterhand van den Minister van Financiën; doch deze mist eveneens interpretatieve macht. Vervolgens heeft het Bestuur zich gewend tot het Ministerie van Financiën, en, naar verluidd, besloot de ambtenaar van het Ministerie tot wiens speciale bevoegingen de zegelwet behoort, de conferentie, met de mededeeling dat hij niet bevoegd was tot interpretatie der wet; de Minister zelf is eveneens onbevoegd en kan ook geen beslissing in de verschillende twistvragen geven; interpretatie kan alleen geven de rechter c.q. de strafrechter en dan nog alleen in geval van overtreding der wet en wanneer de overtreder, na gesnapt te zijn, vervolgd wordt.

Zoo zijn en blijven we op de Effectenbeurs nog even wijs, en even ver van een oplossing op de vele vragen.

Nog een andere moeilijkheid om eenig beslissend antwoord op de talrijke vragen te verkrijgen, spruit voort uit het optreden van de inspecteurs van belastingen: naar 't heet, zeggen deze, „de Minister heeft niet te zeggen, of en zoo ja met welk zegel in een bepaald geval gezegeld moet worden, dat hebben wij te beslissen” — en één inspecteur geeft dit en een andere een ander antwoord op dezelfde vraag.

Hoe moeten we uit deze impasse komen? Zou de Minister van Financiën in deze niet eens practisch kunnen optreden en één der zake kundige verzoeken om op de verschillende vragen, waartoe de zegelwet aanleiding geeft, een antwoord, en wel een beslissend antwoord te geven? Die antwoorden zouden door den Minister als instructie voor de inspecteurs der belastingen — we zouden deze onjuist beoordeelen, indien we meenden, dat ook zij niet een practische oplossing zouden toejuichen — kunnen gelden en bij novelle bekrachtigd kunnen worden.

In zijne Commissie van Bijstand heeft ZEx. iemand, die volkomen op de hoogte is van den effectenhandel, van de diverse transacties en usantiën ter beurse.

Zouden wij op deze wijze niet kunnen komen uit de chaotische verwarring?

v. L.

DE NIEUWE ZOMERDIENSTREGELING.

Juist andersom als in den goeden ouden tijd brengt 1 Juli ons thans beperking van het aantal treinen, verlenging van reisduur en verhooging van het tarief en daarnevens nog de voor het reizend publiek on-aangename verrassing der „snelreijnrijwielkaarten”.

Voor het vervoer van een rijwiel met een sneltrein, over hoe korten afstand ook, zal voortaan f 1,— verschuldigd zijn, en, waar aan het begrip sneltrein voor dit geval eene zeer ruime interpretatie blijkt te zijn gegeven, zal men behalve voor reizen, die binnen het buurtverkeerrayon blijven, daaraan moeilijk kunnen ontkomen, tenzij men zijn rijwiel met boemeltreinen vooruit wil zenden, waarvoor de gewone prijs van f 0,20 (0,30) blijft, vermeerderd dan echter met f 0,10 wegens het niet zelf in ontvangst nemen van het rijwiel. Met dezen maatregel, waaraan anders dan aan de overige oorlogstoelagen een meer blijvend karakter schijnt te worden toegekend, gaan de spoorwegmaatschappijen wel van het ééne uiterste naar het andere over.

Een uniform tarief van f 0,20, onafhankelijk van den afstand, is inderdaad zeer laag, doch een van f 1,— zeer hoog te noemen, hooger dan vrijwel overal elders, waar rijwielen in den regel tegen een matig tarief, ingeval van vrijdom van bagage zelfs gratis, worden vervoerd.

Intusschen kan niet worden ontkend, dat de spoorwegmaatschappijen met hare lage rijwieltarieven het paard van Troje hebben binnengehaald en dat voor ingrijpen wel reden bestaat, vooral thans, nu door de beperking van trein-, tram- en automobielverkeer het rijwiel voor velen een nog onafscheidelijker metgezel is geworden.

Sedert het jaar 1901, waarin H. S. hare sedert alweer verdwenen wielrijderskaarten (enkele reis tegen ½ retourprijs) invoerde, is het aantal rijwielen hier te lande enorm geklommen¹⁾; ons vlakke, van spoor- en tramwegen in verhouding tot de bevolkingsdichtheid vrij schaarsch voorziene vaderland schijnt op dat punt vrijwel een unicum te zijn; zooals in Zwitserland een groot deel der reizigers met een bergstok is gewapend, zoo hier te lande met een rijwiel, doch zoo gemakkelijk als de eerste reisbenooidigheid zich laat meevoeren, zoo bezwaarlijk is de tweede; men behoeft niet veel tusschen de wielen te zitten om overtuigd te zijn geworden van de bezwaren, welke de talloze rijwielen voor een regelmatige uitoefening van den spoorwegdienst opleveren; het laden, lossen en overladen van dit uitermate lastig artikel is oorzaak van veel treinvertraging.

Of nu echter de als prohibitief bedoelde maatregel aan het doel zal beantwoorden, moet worden afgewacht.

„Baat het niet, het schaadt ook niet”, zullen, evenals bij den 50 pCt. toeslag, de spoorwegdirecties met het oog op hare kas vermoedelijk wel gedacht hebben.

Gelukkelijk vallen naast al deze verkeersbelemmeringen ook eenige lichtpunten in de nieuwe dienstregeling te constateeren, te meer verblijdend omdat zij, als blijkbaar gevolgen der fussie, hoop geven op een betere toekomst.

Zoo is S.S. er thans toe overgegaan om onderscheidene harer sneltreinen te Utrecht Lunette te doen stoppen, ten einde aan te sluiten aan de H. S.-treinen uit het Gooi, de eenige wijze om, bij den bestaanden spoorwegtoestand te Utrecht, eene snelle verbinding van belangrijke plaatsen als Hilversum en Bussum met het Zuiden des lands te verkrijgen. Zoo zullen thans de Brabantsche sneltreinen, die tot dusverre te Rotterdam D. P. eindigden of aanvingen, worden doorgetrokken tot Den Haag of verder, waardoor b.v.

¹⁾ Volgens de jaarcijfers was het aantal voor de personeele belasting aangegeven rijwielen in 1902: 159.120, in 1915: 788.923; het totaal aantal rijwielen hier te lande mag zeker, alware het alleen wegens de vrijstellingen, veel hooger geschat worden.

een langgewenschte verbetering in de verbinding Breda—Den Haag wordt bereikt.

Zoo zullen eindelijk de sneltreinen Groningen—Amsterdam v.v. niet meer over Utrecht worden gesleept; daardoor zal eene versnelling van de genoemde belangrijke verbinding en tevens eene vooral thans zeer te waardeeren besparing van treinkilometers worden verkregen.

Het curiosum, juist 3 jaren geleden bij de laatste normale zomerdienstregeling door de spoorwegconcurrentie te aanschouwen gegeven — n.l. het doorrijden van de sneltreinen Groningen—Amsterdam v.v. te Amersfoort, ten einde de reizigers te nopen over Utrecht te reizen en te beletten gebruik te maken van de aansluitende sneltreinen, welke H. S. op de lijn Amersfoort—Amsterdam had willen inleggen — zal thans wel definitief in ons spoorwegmuseum zijn opgeborgen.

Mogen er nog vele volgen.

H.

HET KOLENVRAAGSTUK IN DUITSCHLAND.

Duitschland heeft zich, meer nog dan de verbonden, gedurende dezen oorlog voor economische vraagstukken geplaatst gezien. Een der voornaamste moeilijkheden, die zich thans scherper dan ooit te voren, voordoet, is wel het reeds zoo veel besproken kolenvraagstuk, omdat dit zoo nauw samenhangt met de militaire belangen van het land. Naast de grondstoffen toch, welke de industrieën noodig hebben, staat de voorziening met kolen als een conditio sine qua non voor wat zij zullen leveren aan oorlogsmateriaal.

In de Frankfurter Zeitung werd dit vraagstuk onlangs uitvoerig in een tweetal lezenswaardige opstellen besproken.

De Duitse kolenbalans, zooals deze in 1913 — het jaar voor den oorlog dus — was samengesteld, vertoonde het volgende beeld:

	Steenkolen.	Bruinkolen.
*Productie	190.000.000 tons	87.000.000 tons
Invoer	10.000.000 „	7.000.000 „
	200.000.000 tons	94.000.000 tons
Uitvoer	34.000.000 „	—

Ter beschikking voor binnenl. verbruik. 166.000.000 tons 94.000.000 tons

Tijdens den oorlog heeft zich de productie van bruinkolen, na een overgangsstadium, weten te handhaven en is zelfs nog ietwat gestegen. Wat echter de steenkolen betreft, kan de toestand niet gunstig genoemd worden. Bij dit product toch, waarbij de menschelijke arbeidskracht een groote rol speelt, is eene niet onbelangrijke productieafname ingetreden, vooral in de achttien eerste oorlogsmaanden. Nu staat daar wel tegenover, dat de Duitse steenkooluitvoer eenigermate beperkt werd, doch deze beperking weegt niet op tegen de productievermindering, zoodat voor binnenlandsch verbruik eene kleinere hoeveelheid beschikbaar bleef dan in vredestijd het geval was. Dit had ten gevolge, dat, ofschoon in de eerste oorlogsmaanden het verbruik eenigszins was afgenomen, toch steeds meer uit de in voorraad gehouden hoeveelheden moest worden geput. In den afgelopen winter geschiedde dit in zoodanige mate, dat thans geen voorraden van eenige beteekenis meer aanwezig zijn. Daarbij komt, dat het verbruik van kolen in de oorlogsindustrieën steeds stijgende is.

Op de vraag, waaraan die gespannen toestand in de kolenvoorziening te wijten is, geeft de Frankfurter Zeitung het volgende antwoord. In den beginne nam de productie af tengevolge der mobilisatie, wat vooral in het Saargebied en in Silezië zich deed gevoelen. Al ras kwam eenig herstel, waarna echter een nieuwe tegenslag de steenkolendelving trof. De stagnatie in het transport gedurende den langen winter maakte het ondoenlijk in normaal tempo het bedrijf aan de mijn voort te zetten, daar men ten slotte geen opslagruimte meer had voor het gedolven product. De on-

toereikende, bovendien door te kort aan vetrijk voedsel minderwaardige, werkkrachten van oudere werklieden en krijgsgevangenen, alsmede de arbeidsmoeilijkheden moesten natuurlijk ongunstig werken. Eene uitkomst werd gevonden doordat men, na gedeeltelijke afgifte van de voorraden, de arbeiders die daarbij werkzaam waren weder op de ontginningsplaatsen bracht en voorts het bedrijf zooveel mogelijk uitsluitend liet uitoefenen in de rijkste lagen. Verder is men er midden April toe overgegaan mijnwerkers van het front terug te roepen. Vooral voor het Saargebied, waar de geologische toestanden geschoolde arbeiders vereischen, scheen deze maatregel, die echter slechts langzaam verwezenlijkt werd, veel te beloven. Evenzeer voor Rijnland-Westphalen, dat zijn productie ook nog niet op vredespeil heeft teruggebracht, ware het te werk stellen van meer geschoolde krachten wenschelijk. Wat Silezië betreft, zoo is het mogelijk door de dikte der lagen ook ongeschoolde arbeiders en krijgsgevangenen met succes te bezigen, zoodat reeds verscheidene mijnen hun vredesproductie opnieuw hebben bereikt.

Niettegenstaande dezen deels gunstigen toestand, moet men toch nog eene belangrijke stijging van den kolenprijs verwachten. De toevoeren toch, die den laatsten tijd ietwat vlotter gingen, geschieden grootendeels uit de in de kolenbekken liggende voorraden. Gelijk werd opgemerkt, werden verscheidene millioenen tons cokes en kolen tijdens de verkeersstremming in Westphalen en Silezië opgehoopt. Thans is de voorraad in laatstgenoemd gebied zoo goed als uitgeput; in Westphalen is hij sterk afgenomen, zoodat einde Juli vermoedelijk ook daar de laatste afladingen uit voorraad zullen plaats vinden. Daar tegenover staat de steeds toenemende behoefte. De bezetting van half Roemenië vereischte eene grotere hoeveelheid kolen voor de tractie der militaire transporten; na de opening van den Donau en andere verkeerswegen openbaarde zich ook vraag van den Zuidelijken Balkan en Klein-Azië. Na de afkondiging van den onbeperkten duikbootenoorlog waren de neutrale landen in West-Europa in meerdere mate op Duitschland aangewezen voor de kolenvoorziening.

Nu het tekort steeds tastbaarder wordt overweegt men afdoende regelingen. Inkrimping van den uitvoer, verhooging der productie en beperking van het verbruik zijn de punten van overweging. De volksopinie verlangt inkrimping van den uitvoer naar neutrale landen. Deze echter is reeds zeer belangrijk afgenomen, want, merkt de Frkf. Ztg. op, men zie niet over het hoofd, dat niet enkel uit handelspolitieke maar tevens uit militaire beweegredenen noodzaak bestaat reeds aan de bondgenooten voortdurend groote hoeveelheden te verschaffen. Brengt men het daarvoor noodige quantum in mindering van de hoeveelheden die uitgevoerd worden, dan zal men zien, dat er waarlijk niet zeer veel voor neutrale landen gereserveerd wordt en wat er gaat is verplicht uit compensatieovereenkomsten, die na lange onderhandelingen zijn tot stand gekomen en die, indien eenigszins mogelijk, nagekomen moeten worden. De neutralen, zegt de schrijver, zijn zich bewust dat wij hunne belangen niet bij de onze kunnen laten voorgaan, zij toonden zich zelfs toegevend ten aanzien van onze prestaties — leest men verder in een wel wat verfraaide voorstelling van den juiststen toedracht van zaken — toen bijzondere transportmoeilijkheden en de weersomstandigheden in den aanvang van dit jaar het ons buitengewoon moeilijk maakten onze toezeggingen gestand te doen. Nochtans stellen zij kolenvorstrekking van onzen kant steeds meer als onverbidde voorwaarde voor leveringen hunnerzijds. Den uitvoer naar neutrale landen geheel te supprimeeren is ergo niet uitvoerbaar, nog daargelaten de ongunstige uitwerking die deze daad alweer op de valuta zou hebben.

Daarnaast rijst de vraag van verhooging der productie. Deze zou alleen mogelijk wezen voor zoover het front nog geschoolde arbeiders missen kan. Het

vereischt echter heel wat overweging, zegt de Frankfurter Zeitung, uit te maken of de conditie van het strijdfront indirect door de onttrekking gediend wordt, waar anders deze verzwakking aldaar niet gerechtvaardigd geacht kan worden.

Ten slotte de oplossing die gelegen zou zijn in beperking van het verbruik, de schrijver meent dat in deze richting nog het meeste te bereiken zou zijn. Met de verklaringen van dringende behoefte, afgegeven door het Kriegsamt, kan geen genoegen meer genomen worden; ook bedrijven, die niet direct onder het hoofd Kriegsgewerbe onder te brengen zijn, moeten in „Dringlichkeitskala” geklasseerd worden. Leger en vloot, binnenscheepvaart, oorlogsindustrieën en de levensmiddelenbedrijven, electriciteits- en gasfabrieken moeten van zelf sprekend bij de toewijzing den voorrang genieten, al zullen deze niet mogen achterblijven bij het betrachten van inkrimping van het verbruik.

Wat dan tenslotte het gebruik betreft voor andere doeleinden, zoo moet ten zeerste betwijfeld worden of daarbij aan groote aanvragen voldaan kan worden. In het hier weergegeven opstel wordt aanbevolen dat zoo veel mogelijk getracht zal worden bedrijven — vooral slechts ten deele in exploitatie zijnde — te combineeren en industrieën die volstrekt de weelde dienen in het geheel niet van kolen te voorzien. Ook wat scholen, schouwburgen en concerten betreft ware het mogelijk door openvolgving der samenkomsten meer profijt van het verstookte materiaal te trekken.

AANTEEKENINGEN.

Een departement van verkeerswezen.

— De aantekening op pag. 461, welke refereerde aan een artikel in de Maasbode heeft, zooals nu blijkt, den indruk gegeven, dat wij de werkzaamheid van de Alg. Nederl. Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer, die wij bedoeld veronderstelden toen wij den naam Bond voor Vreemdelingenverkeer lazen, over het hoofd zagen. De voornoemde vereeniging, die zich in 1916 constituëerde, zette het werk voort van den Bond en der andere vereenigingen die de bevordering van het vreemdelingenverkeer tot taak hadden. De loffelijke ijver van de Nederl. Vereeniging is bekend en over hare oprichting kan men zich dan ook verheugen. De Maasbode ijvert echter, naar het ons toeschijnt, voor eene functie die slechts de staat kan vervullen, n.l. het treffen van imperatieve regelingen voor punten van het touristenverkeer waarbij zonder overheidsgezag geen voldoende resultaat is te bereiken. Naast hetgeen de Maasbode te dien aanzien noemde kan nog gewezen worden op de wenschelijkheid van maatregelen om de veiligheid van den vreemdeling te verzekeren tegen al te belangstellend en leergierig publiek. Een dergelijke verkeerswezen-politie behoort inderdaad nog tot de pia vota van den tourist in Nederland.

Statistische gegevens handels- en scheepvaartverkeer Rotterdam 1916.

— Aan deze rubriek, in het zoo juist verschenen verslag der Kamer van Koophandel te Rotterdam, ontleenen wij eenige sprekende cijfers omtrent enkele onderwerpen, die in de rubrieken van dit tijdschrift zelden geregistreerd worden.

De opbrengst van het havengeld bedroeg in de opeenvolgende jaren, beginnende met 1913, f 2.922.838, f 2.189.284, f 1.420.213, f 1.209.836 (1916).

Het totale spoorwegvervoer van Rotterdam was in tonnen, bij de aankomst 1.844.923 (1913), 1.521.470, 1.093.343, 975.204 (1916); bij het vertrek 816.217 (1913), 847.845, 1.299.203, 1.267.244 (1916).

De aanvoer van zalm aan de markt te Kralingsche Veer beliep in 1913 en volgende jaren respectievelijk 30.255 stuks, 22.469, 19.902, 16.491 (1916).

Terwijl aan de telegraafkantoren te Rotterdam werden behandeld 3.212.086 telegrammen in 1913, 3.719.203, 3.872.074, 2.667.954 (1916).

Duikbootresultaten. — Thans is ook uit Duitse officieele bron opgave verschenen van de prestaties der U-booten in den afgelopen maand, ook hieruit spreekt de vermindering die bij de vermelding van de Britsche admiraliteit viel waar te nemen, men zie de aantekening op pag. 461. De Duitse opgave is in tonnen uitgedrukt.

	Engeland	Overiged.	Neutralen	Totaal
1917		Entente		
Maart..	536.000	153.000	197.000	886.000
April...	664.000	158.000	269.000	1.091.000
Mei....	?	?	?	869.000

Sedert het begin van den verscherpten duikbootoorlog (1 Febr. 1917) is volgens de Duitse opgave het totaal resultaat 3.650.000 tonnen geweest.

Blijkens de Britsche opgave voor de weken, eindigende resp. 10 en 17 dezer, heeft zich reeds weer stijging in de verliezen voorgedaan. Het aantal gezonken schepen boven 1600 ton was 21, respectievelijk 26.

Amerikaansche uitvoer van oorlogsmateriaal. — Het is opmerkelijk dat het Amerikaanse gouvernement zelf zich de moeite getroost heeft ons in beeld te brengen hoe de industrie van oorlogsmateriaal en explosieven in de V. S. haar voordeel heeft weten te doen met den Europeeschen oorlog. Het Journal of Commerce publiceert de navolgende cijfers.

Oorlogsmateriaal.

Belastingjaar, 1914.....	\$ 270.000.000
„ 1915.....	„ 435.000.000
„ 1916.....	„ 1.329.000.000
8 maanden, 1917.....	„ 1.458.000.000
Maart, 1917.....	„ 185.681.000
Springstoffen.	
Belastingjaar, 1914.....	\$ 6.272.000
„ 1915.....	„ 41.476.000
„ 1916.....	„ 467.082.000
9 maanden, 1917.....	„ 610.632.000

Het belastingjaar begint met de maand Juli. In twee jaar en negen maanden hebben de Vereenigde Staten dus voor meer dan \$ 3.400.000.000 aan oorlogsmateriaal geleverd, wat practisch geheel ten behoeve der Geallieerden is geweest.

De Siberische Spoorweg. — Het afsluiten van de Zwarte Zee en de gevaren waaraan de vaart op de Oostzee thans is blootgesteld, heeft het er voor Rusland niet gemakkelijker op gemaakt zich van het noodige uit den vreemde te voorzien. Het vervoer moest langs wegen geleid worden, die vóór den oorlog daarvoor niet zouden zijn in aanmerking gekomen en ook ging men er toe over nieuwe toevoyerlijnen te scheppen, waarbij men allereerst wel denkt aan den Moermanspoorweg. Maar vooral de plaats die de Siberische spoorweg is gaan innemen verdient belangstelling en evenzeer de betekenis die Wladiwostok daardoor gekregen heeft als importhaven. Dat de Siberische lijn niet kan beantwoorden aan alle aanspraken die men er thans aan stelt is niet verwonderlijk. De materialen, die oorspronkelijk voor den bouw gebezigd werden, waren van inferieure kwaliteit. Rails en dwarsleggers verkeerden weldra in een staat, die storend werkten op het verkeer, daarnaast leverden de bruggen in de lijn, die in het algemeen uit hout geconstrueerd zijn, groote bezwaren. Men zal zich herinneren, dat ten tijde van den Russisch-Japanschen oorlog reeds getracht werd den spoorweg in betere conditie te brengen. Hier en daar werd dubbel spoor aangelegd, maar het schijnt, dat sedert weer veel van de destijds gelegde rails is opgenomen. De afstand Moskou-Wladiwostok bedraagt 5392 mijl, zoo spoedig is eene verbetering van de lijn dus niet tot stand gebracht. Volgens eene mededeeling in de Temps schijnen zich ook bij de staatspoorwegen in Rusland merkwaardige staaltjes van nalatigheid te hebben voorgedaan. Terwijl in 1908 nog 5000 nieuwe goederenwagens aangeschaft werden, vermeerderde in 1910 het wagenpark slechts met 275 eenheden, wat natuurlijk

onder geen omstandigheden voor een opkomend land als Rusland te rechtvaardigen is. Sedert is weer in vermeerderde mate aangebouwd, maar de achterstand is nog niet ingehaald, zeer zeker niet zoo om te kunnen voorzien in het gebruik, dat men thans van den Sibेरischen verkeersweg zou willen maken. Onlangs zijn volgens eene mededeeling in de Economist vijf Amerikaanse spoorwegspecialiteiten uitgezonden om oogenblikkelijke verbetering te scheppen in de stagnatie, die het munitievoer van Amerika en Japan naar Rusland door overbelasting van de lijn ondervindt. Een andere vraag is of de „stagnatie” die zich thans, ter plaatse waar Amerika de munitie gaarne verbruikt zou zien, voordoet de werkzaamheid van de vijf ingenieurs niet voorloopig tevergeefs zal doen zijn.

Buitenlandsche handel der Vereenigde Staten. — Het Departement van Handel te Washington heeft 10 Mei j.l. de cijfers, in dollars, van den Amerikaanschen in- en uitvoer gepubliceerd, voor de negen maanden eindigende met Maart j.l. Wij nemen het volgende schema, dat wij in de Chronicle vinden, hier over. De cijfers slaan telkenmale op de bovengenoemde periode in de verschillende jaren.

UITVOER	1916/17	1915/16	1914/15	1913/14
Oostenrijk-H. . .	—	146.302	1.218.675	18.000.533
België.	36.122.606	15.808.242	16.794.203	48.401.216
Denemarken . .	41.651.657	44.196.834	63.108.962	—
Frankrijk	731.339.964	420.121.369	224.887.474	134.413.328
Duitschland . . .	2.196.174	283.433	28.861.187	290.417.563
Italië	256.863.451	200.202.141	138.778.170	58.831.727
Nederland	83.270.938	72.247.729	101.892.382	84.160.673
Noorwegen	56.711.867	37.220.062	32.401.556	—
Eu. Rusland . . .	345.999.502	128.635.763	11.964.566	23.839.581
Spanje	55.348.830	38.960.413	25.474.364	—
Zweden	38.792.778	43.197.715	65.980.749	—
Engeland	1.534.300.539	1.051.540.349	630.622.772	483.583.784
Canada	526.461.970	319.212.751	219.949.795	258.728.652
Centr. Amerika.	38.066.235	30.688.788	24.258.040	—
Mexico	47.500.964	35.760.842	24.128.491	32.254.578
Cuba	135.773.389	90.172.092	55.016.121	53.327.489
Argentinië	59.061.436	46.908.268	18.181.907	37.013.805
Brazilië	39.079.178	29.062.427	17.165.589	23.619.562
Chili	30.921.403	16.519.392	7.263.912	—
China	26.159.256	16.151.588	10.667.383	17.500.453
Br.-Indië	27.191.438	17.740.062	11.000.508	—
Japan	94.607.504	48.477.972	29.768.705	44.471.052
As. Rusland . . .	119.136.646	58.550.184	12.303.309	—
Austr. en N. Zind	62.521.682	55.652.840	35.804.322	—
Totaal.	4.636.981.785	2.995.424.760	1.931.077.869	1.883.221.915

INVOER

Oostenrijk-H. . .	205.988	1.262.470	8.815.362	15.480.395
België.	1.026.843	1.136.537	9.478.033	30.031.408
Frankrijk	81.357.318	73.868.272	60.923.778	115.721.795
Duitschland . . .	1.517.633	12.249.887	83.708.578	143.952.718
Italië	34.031.343	39.567.900	38.515.691	41.433.142
Nederland	26.577.619	23.116.836	25.176.521	26.538.178
Noorwegen	4.783.888	5.284.633	9.304.948	—
Eu. Rusland . . .	5.173.207	2.667.939	2.270.753	16.388.223
Spanje	25.291.338	18.553.344	13.737.727	—
Zweden	18.634.870	8.525.065	9.717.673	—
Engeland	217.855.178	220.162.401	187.961.309	215.870.973
Canada	209.095.230	149.311.323	123.363.207	120.490.511
Mexico	80.691.712	69.747.852	55.360.150	68.528.003
Cuba	163.293.514	137.644.282	112.479.721	83.091.653
Argentinië	103.422.558	79.034.269	51.646.524	30.099.641
Brazilië	109.182.269	95.383.333	72.697.814	78.891.810
Chili	70.842.382	39.585.364	17.510.048	—
China	59.730.346	47.693.876	27.519.760	29.317.037
Br.-Indië	149.491.529	114.508.491	59.502.181	—
Japan	150.925.087	102.145.770	75.094.560	83.283.540
Austr. en N. Zind	12.072.385	48.930.628	13.287.288	—
Totaal.	1.818.053.116	1.804.662.718	1.213.613.643	1.398.352.578

Merkwaardig is de aanmerkelijke toeneming bij den uitvoer naar Duitschland voor de afgelopen negen maanden. Dit laatste cijfer vertegenwoordigt — aldus de Chronicle — de waarde der lading van den handelsoverzeeër „Deutschland” op zijn laatste reis van de Vereenigde Staten.

BOEKAANKONDIGING.

Grotius. Annuaire international pour l'année 1916. VIII en 427 blz. La Haye, Martinus Nijhoff 1917.

De reeds een paar maanden geleden verschenen vierde jaargang van „Grotius” is een aankondiging alleszins waard. Wel kan de oogst op dat deel van het internationale recht, dat inderdaad den naam van

recht te dragen waardig is, niet anders dan schraal zijn en moest zelfs de rubriek „arbitrale uitspraken” geheel ontbreken, de verdere inhoud van het jaarboek, dubbel zoo dik als zijn laatsten voorganger, is een bewijs, hoe juist de redactie zag toen zij verleden jaar meende de uitgave van het jaarboek ook in deze tijden te moeten voortzetten.

Het geschrift opent met een bijdrage van de hand van mr. G. Vissering onder den titel „the Netherlands Bank and the War”, waarin deze schrijver zijne reeds in den vorigen jaargang aangevangen beschouwingen over onze circulatiebank in deze oorlogsjaren voortzet. Een nadere bespreking van het artikel kan, sinds de daarin behandelde problemen onzen lezers in een Nederlandsche omwerking bekend zijn, thans achterwege blijven.

De hoogleeraar Van Eijsinga geeft wederom een in het Fransch gesteld overzicht van internationale gebeurtenissen, waarin naast een opsomming van de neutraliteitsmaatregelen onzer Regeering aan de hand van de verschillende regeeringspublicaties, het met Frankrijk gesloten, in extenso afgedrukte tractaat over de grensregeling tusschen Fransch- en Nederlandsch Guyana besproken wordt en verder o.a. enkele woorden worden gewijd aan het bekende vonnis der Rotterdamse Rechtbank dd. 25 September 1916, geveild tegen het Duitsche rijk.

Op het overzicht van de Nederlandsche jurisprudentie op internationaal gebied, ditmaal van de hand van mr. M. J. van der Flier, volgen dan in hun oorspronkelijken tekst de verschillende uitspraken van vreemde prijsgerichten, welke op Nederlandsche schepen en scheepsladingen betrekking hebben. In de eerste plaats een twaalfstal beslissingen van het Hamburgsche prijzengerecht en, voorzoover, wat meestentijds geschiedde, beroep werd aangeteekend, ook de beslissingen van het Kaiserliche Oberprisengericht te Berlijn. Tot de belangrijkste gevallen behooren de Medea, de Batavier V, de Zaanstroom en de Berkelstroom. Dan twee Engelsche beslissingen, inzake de Alwina en de Katwijk, en dertien Fransche beslissingen, waarvan in vier gevallen tevens in hooger beroep. Door deze beslissingen, al mogen zij grootendeels ook in de oranjeboeken onzer regeering zijn terug te vinden, bijeen te brengen en in extenso op te nemen, heeft het jaarboek een nieuwe beteekenis gekregen.

Ten slotte volgen de gewone lijsten van leden van het permanent arbitragehof en van de in Nederland gevestigde internationale instellingen, alsmede een bibliographie van gedurende de berichtperiode in Nederland verschenen boeken en artikelen op internationaal gebied en betreffende dezen oorlog en de vredesbeweging.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Aardappelen. Door den Minister van Landbouw enz. zijn ingetrokken de beschikkingen, waarbij aardappelen zijn aangewezen op de lijst van artikelen, verkrijgbaar ingevolge art. 1 der. Distributiewet en eveneens eene dergelijke beschikking inzake aflevering en vervoer van vroege aardappelen. Voorts zijn vastgesteld maximumprijzen voor aardappelen van den oogst 1916 (f 3,20 per H.L. groothandel) en voor vroege aardappelen van den oogst 1917.

Aan de lijst van groenten, waarvoor overeenkomstig de beschikking van 9 Mei j.l. consenten tot uitvoer kunnen worden afgegeven, zijn toegevoegd vroege aardappelen.

Voorloopig moeten Poters of Drielingen geheel voor het binnenland worden geveild; voor de overige soorten zouden op de veilingen, 20 dezer beginnende, worden geveild 50 pCt. voor het binnenland, 25 pCt. voor uitvoer overzee en eveneens 25 pCt. voor uitvoer overland.

Regeeringsbloemen-meel. De Minister van Landbouw enz. heeft bepaald, dat met ingang van

25 dezer onder regeeringsbloem zal worden verstaan een mengsel van 56 pCt. inlandsche tarwebloem, 24 pCt. maïsblom en 20 pCt. Amerikaansche bloem en dat onder regeeringsmeel zal worden verstaan een mengsel van 70 pCt. ongebuïd tarwemeel en 30 pCt. ongebuïd maïsmeel. Het aardappelmeel wordt dus vervangen door maïsmeel.

Petroleum. Door den Minister van Landbouw enz. is nader bepaald, dat de verkoop, de aflevering en het vervoer van petroleum is verboden. Ontheffing van dit verbod kan, zoo noodig onder daarbij te stellen voorwaarden, verleend worden door de Toewijzingscommissie voor Petroleum. Voorts is het verbod van 2 Juli af tot nadere beschikking niet van toepassing op petroleum, voorzover deze uitsluitend is bestemd voor een direct huishoudelijk gebruik, de verkoop en de aflevering geschiedt rechtstreeks aan verbruikers of aan wederverkopers en het vervoer plaats vindt òf in bussen, flesschen of andere verpakking, inhoudende niet meer dan 5 liter, òf in wagentjes, inhoudende ten hoogste 200 liter, in gebruik bij venters, òf in straattankwagens, doch alleen voor zover de zich daarin bevindende petroleum bestemd is ter aflevering aan wederverkopers.

Voor particuliere verbruikers zal dus, met ingang van 2 Juli a.s., weder petroleum voor verlichtings- en kookdoeleinden beschikbaar worden gesteld. Wederverkopers mogen echter aan hun klanten, die zij ook reeds in het vorige jaar bedienden, niet meer verkoopen dan 50 pCt. van hetgeen in de overeenkomstige kalendermaand van het vorige jaar werd verkocht.

Voor den verkoop van petroleum voor huishoudelijk gebruik in den kleinhandel is voorts een maximum-prijs vastgesteld van f 0,25 per liter.

MAANDCIJFERS.

SPAARBANKCIJFERS.

Overzicht van inleg en terugbetaling bij 51 particuliere spaarbanken (aangesloten bij den Nederlandschen Spaarbankbond) gedurende Mei 1917.

Sparbanken met een aan inleggers verschuldigd bedrag van:	Bedrag in Guldens		Posten	
	Inleg	Terugbetaling	Inleg	Terugbetaling
beneden f 100.000	1.778	2.680	24	21
f 100.000—, 500.000	279.168	244.813	2.320	1.147
„ 500.000—, 1.000.000	265.287	200.823	2.123	1.241
„ 1.000.000—, 2.000.000	751.374	438.220	5.541	2.793
„ 2.000.000—, 4.000.000	472.033	482.457	2.622	1.841
„ 4.000.000—, 7.000.000	874.117	682.504	7.587	5.162
boven „ 7.000.000	2.005.521	1.882.229	27.661	17.559
Totaal ..	4.649.278	3.933.726	47.878	29.764
Totaal Mei 1916....	3.968.335	4.068.505	47.456	27.148
„ „ 1915....	2.440.787	2.096.125	37.497	21.832
Mei	1917	1916	1915	
Uitgegeven nieuwe boekjes	3223	3290	2544	
Geheel afbetaalde boekjes..	2805	2742	2177	

Overzicht van inleg en terugbetaling bij de Rijks-postspaarbank.

MEI	1917	1916	1915
Inlagen	f 8.180.955	f 7.851.739	f 6.016.999
Terugbetalingen ..	„ 6.979.763	„ 7.773.143	„ 4.952.264
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 208.006.243	„ 190.283.222	„ 175.146.194
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 27.272.000	„ 25.943.800	„ 24.278.150
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	9.161	10.018	7.711
Aantal geheel afbetaald	8.013	7.747	7.507
Aantal uitstaande op ultimo	1.740.773	1.705.705	1.674.632

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	23 Juni 1917	20 Juli 1914
Ned. Bank	{ Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15 Bel. Binn. Eff. 4 1/2 „ „ 1 „ '15 Vrsch. in R.C. 5 1/2 „ „ 19 Aug. '14	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14 4 „ „ 23 „ '14 5 „ „ 23 „ '14
Bank van Engeland	5 „ „ 6 Apr. '17	3 „ „ 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 „ „ 23 Dec. '14	4 „ „ 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 „ „ 20 Aug. '14	3 1/2 „ „ 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 „ „ 10 Apr. '15	4 „ „ 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 „ „ 27 Juli '14	5 „ „ 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 „ „ 10 „ '15	5 „ „ 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	5 1/2 „ „ 9 Nov. '16	4 1/2 „ „ 6 „ '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 „ „ 2 Jan. '15	3 1/2 „ „ 19 „ '14
Bank van Italië ..	5 „ „ 1 Juni '16	5 „ „ 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3—4 1/2	—
Javasche Bank....	3 1/2 „ „ 1 Aug. '09	3 1/2 „ „ 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
23 Juni '17	2	2 3/4	4 5/8	4—5/8	—	5 1/2-6
18-23 J. '17	2	2 3/4-3 1/2	4 1/2-4 5/8	4—5/8	—	5-6
11-16 J. '17	2	2 1/4-3	4 1/2-4 5/8	4—5/8	—	4-5 1/2
4-9 Juni '17	1 5/8-2	2-2 1/4	4 1/2-5/8	4—5/8	—	3 1/2-4
19-24 J. '16	1 1/4-2	2 3/4	5 1/2-5 3/8	3 3/4-4 3/8	—	2 1/2-3
21-26 J. '15	2 3/4	3 1/4-3 3/4	3 1/4-4 1/8	—	—	1 5/8-7/8
20-24 Jul. '14	3 1/8-3 1/2	2 1/4-3 1/4	2 1/4-3 1/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 1 Juni 1917.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijkse noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijkse koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
18 Juni 1917 ..	11.55 3/4	33.80	42.25	2.42 1/2
19 „ 1917 ..	11.54 3/4	34.42 1/2	42.20	2.42 1/2
20 „ 1917 ..	11.52 3/4	33.85	42.10	2.42 1/2
21 „ 1917 ..	11.55	32.80	42.22 1/2	2.42 1/8
22 „ 1917 ..	11.56	33.10	42.30	2.42 3/4
23 „ 1917 ..	11.55	33.47 1/2	42.17 1/2	2.42 1/2
Laagste der week	11.52	32.50	42.—	2.41 3/4
Hoogste „ „	11.57	34.60	42.35	2.43
16 Juni 1917 ..	11.56 1/2	33.—	42.32 1/2	2.42 3/4
9 „ 1917 ..	11.53 3/4	34.30	42.32 1/2	2.42 1/8
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
23 Juni 1917	49.55	21.67 1/2	70.50	73.75	99 1/2-100 1/2
Laagste d. w.	49.—	20.90	70.10	73.10	—
Hoogste „ „	50.25	23.—	70.70	75.—	—
16 Juni 1917	49.—	21.—	70.30	73.30	99 1/2-100 1/2
9 „ 1917	49.30	21.32 1/2	70.20	72.90	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

De stemming op de wisselmarkt was ook deze week weder zeer onbehaaglijk. Door de sterke schommelingen in de koersen wordt men huiverig om veel zaken te doen. De koers van Londen liep aanvankelijk tamelijk snel terug en daalde van 11,55 1/2 tot 11,52 1/4. Donderdag was de stemming echter weder omgeslagen en steeg de koers weder tot 11,55. Ook den volgenden dag was de stemming vast, ca. 11,56 1/2, daarna weder flauw, slot 11,55. Parijs en New York volgden deze beweging geheel. Marken zeer onzeker, flauwe en vaste stemmingen volgden elkander herhaaldelijk op denzelfden dag. In totaal had toch een stijging de overhand: 33—34—40—33,75—32,80—33,47 1/2. Ook Weenen was in gelijke richting. Zwitserland en Skandinavië bevonden zich sterk onder den invloed van de Deutsche koersen. Dinsdag werd tot dit doel 75 betaald voor Stockholm, terwijl gelijktijdig aanbod bestond uit hoofde van £ arbitrage à 73,80. Roebels in het laatst der week weder meer gezocht. De koers daalde aanvankelijk nog tot ca. 49, maar kon daarna weder opkomen tot 56 a. 57.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
23 Juni 1917	4.76.45	5.74 1/2	nom.	41 1/4
Laagste d. week..	4.76.45	5.74 1/2	—	41 1/4
Hoogste „ „ ..	4.76.45	5.77 7/8	—	41 1/4
16 Juni 1917	4.76.45	5.75 1/4	nom.	41 1/4
9 „ 1917	4.76.45	5.73 1/4	nom.	41 1/4
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	5 Juni 1917	11 Juni 1917	Tijdperk 12—18 Juni		18 Juni 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/2	97 1/2	97 1/2
B. Aires	d.p.gd.pes.	49 7/8	50 1/2	50.—	50 3/8	50 3/8
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/4 9/32	1/4 9/32	1/4 1/4	1/4 5/16	1/4 9/32
Hongkong ..	id. p. \$	2/4 3/4	2/5	2/3 1/2	2/5 3/8	2/5 1/2
Lissabon	d.p.escudo	31 1/8	31 1/8	30 3/4	31 1/8	31 1/4
Madrid	Peset. p. £	20.92	20.46	20.—	20.53	20.14
Montevideo..	d. p. peso	55 5/8	55 11/16	55 1/4	56.—	55 3/4
Montreal....	\$ per £	4.76 1/2	4.76 1/4	4.75 1/2	4.76 1/4	4.76
Petrograd ..	R. p. £ 10	184 1/4	194	196	208 1/2	206 1/2
R.d.Janeiro 1)	d. p. milr.	13 2 1/2	13 3/8	13 5/8	13 27/32	13 27/32
Rome	Liros p. £	33.55	33.51	33.48	34.05	34.—
Shanghai ...	sh/d.p. tael	3/7	3/7 1/2	3/7 1/2	3/8 1/2	3/8 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/16	2/4 2/32	2/4	2/4 3/32	2/4 3/32
Valparaiso 1)	d. p. pap. p.	11 1/2	12 3/32	12 3/32	12 23/32	12 23/32
Yokohama ..	sh/d.p. yen	2/1 7/16	2/1 10/16	2/1 7/16	2/1 13/16	2/1 9/16

1) Noteeringen op 90 dagen.

GOUDE EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Notering te Londen.		te New York.	
23 Juni 1917.....	39 7/8	78 1/2	
16 „ 1917.....	39 1/16	77	
9 „ 1917.....	37 9/16	75 3/4	
2 „ 1917.....	38 1/8	75 1/8	
26 Mei 1917.....	37 7/8	74 3/8	
24 Juni 1916.....	31 9/16	66 1/8	
26 Juni 1915.....	23 1/16	48 3/8	
20 Juli 1914.....	24 16/16	54 1/4	

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 23 JUNI 1917.

Activa.		
Binnenl. Wis-	H.-bk. f 43.452.121,39 1/2	f 52.879.031,37
sels, Prom.,	B.-bk. „ 255.206,89	
enz. in disc.	Ag.sch. „ 9.171.703,08 1/2	
Papier o. h. Buitenl. in		
disconto		—
Idem eigen portef.	f 6.836.257,—	
Af: Verkocht maar voor		
de bk. nog niet afgel. „	—	6.836.257,—
Beleeningen		
incl. vrsch.	H.-bk. f 42.261.212,01	f 79.468.564,68
in rek.-crt.	B.-bk. „ 2.671.659,56 1/2	
op onderp.	Ag.sch. „ 34.535.693,10 1/2	
Op Effecten	f 74.486.164,68	
Op Goederen en Spec. „	4.982.400,—	79.468.564,68
Voorschotten a. h. Rijk.....		10.177.448,10 1/2
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 55.445.995,—	f 603.159.275,07 1/2
Muntmat. Goud....	„ 547.713.280,07 1/2	
Munt, Zilver, enz. „	7.568.526,66	610.727.801,73 1/2
Muntmat. Zilver .. „	—	
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.188.306,—	9.129.211,62 1/2
id. van 1/8 v. h. kapit. „	3.940.905,62 1/2	1.465.000,—
Geb. en Meub. der Bank		63.635.793,03
Diverse rekeningen		834.319.107,54 1/2

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	5.234.534,18 1/2
Bankbiljetten in omloop.....	738.634.510,—
Bankassignatiën in omloop.....	2.454.047,21 1/2
Rekening-Courant saldo's:	
Van het Rijk.....	f —
Van anderen.....	66.042.961,93 1/2
Diverse rekeningen	1.953.054,21
	f 834.319.107,54 1/2
Beschikbaar metaalsaldo.....	f 448.343.710,87
Op de basis van 1/8 metaaldekking	286.917.407,04
Minder bedragen aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..	2.241.718.554,35

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's		262.556,06 1/2
Buitenlandsche wissels....		218.962,—
Beleeningen		3.768.936,93
Goud	543.652,16	
Zilver		4.350,72 1/2
Bankbiljetten.....		2.622.955,—
Part. Rek.-Crt. saldo's ..	1.332.375,94 1/2	

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	23 Juni 1917	16 Juni 1917
Aan schatkestpromessen..	f 125.660.000,—	f 126.960.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 40.000.000,—	„ 40.000.000,—
Aan schatkestbiljetten ..	„ 121.808.000,—	„ 121.808.000,—
Aan zilverbons	„ 20.755.611,50	„ 20.655.876,50

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisbare schulden
23 Juni 1917	603.159	7.569	738.035	68.497
16 „ 1917	602.616	7.573	741.257	68.016
9 „ 1917	594.428	7.420	749.594	50.828
2 „ 1917	596.314	7.497	757.088	51.967
26 Mei 1917	596.273	7.393	750.550	68.471
19 „ 1917	596.180	7.129	757.339	59.484
12 „ 1917	595.635	7.022	767.982	42.903
5 „ 1917	598.027	6.961	785.419	54.812
28 April 1917	596.527	6.858	773.592	62.604
21 „ 1917	591.059	6.900	755.256	79.160
14 „ 1917	590.555	6.856	755.372	80.222
7 „ 1917	590.529	6.680	752.563	73.753
31 Maart 1917	590.515	6.917	745.649	79.535
24 Juni 1916	552.026	8.407	630.911	93.888 ¹⁾
26 Juni 1915	347.137	2.380	483.850	56.450
25 Juli 1914	162.114	8.228 ¹⁾	310.437	6.198

¹⁾ Waarvan Rek.-Crt. saldo van het Rijk f 19.810.000.

Data	Disconto's		Belee- ningen	Beschi- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hiervan Schatkist- promessen rechtstreeks			
23 Juni 1917	52.879	40.000	79.469	448.344	76
16 „ 1917	53.142	40.000	83.238	447.376	75
9 „ 1917	53.245	40.000	85.298	440.806	75
2 „ 1917	57.813	44.000	91.120	441.043	75
26 Mei 1917	69.561	55.000	85.307	438.932	74
19 „ 1917	68.712	54.000	86.567	439.016	74
12 „ 1917	71.345	55.000	88.760	439.551	74
5 „ 1917	88.126	70.000	93.061	434.013	72
28 April 1917	85.942	69.000	88.693	435.216	72
21 „ 1917	78.980	62.000	89.044	430.156	72
14 „ 1917	77.830	60.000	88.379	429.372	71
7 „ 1917	77.681	60.000	87.316	431.026	72
31 Mrt. 1917	77.537	60.000	86.848	431.495	72
24 Juni 1916	42.314	22.400	80.094	414.639	78
26 Juni 1915	73.514	31.500	119.046	241.013	65
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	48.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisb. schulden
7 April 1917	72.580	23.088	153.580	35.750
31 Maart 1917	71.932	23.468	154.052	36.883
24 „ 1917	72.029	23.060	153.709	37.324
17 „ 1917	70.768	22.749	157.573	35.236
1 April 1916	47.028	34.073	144.987	29.407
3 April 1915	30.776	29.213	114.694	13.562
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Beschi- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
7 Apr. 1917	6.592	38.842	47.362	6.357	58.671	51
31 Mrt. 1917	6.528	38.539	48.271	7.032	57.780	50
24 „ 1917	6.560	38.137	48.161	6.532	57.446	50
17 „ 1917	6.474	38.045	50.187	9.005	55.515	49
1 Apr. 1916	6.327	17.074	47.895	26.458	46.222	46
3 Apr. 1915	5.150	5.677	34.588	3.208	34.338	51
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.²⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeisb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
21 April 1917 ..	749	1.097	1.080	923	454
14 „ 1917 ..	740	1.137	1.008	926	407
7 „ 1917 ..	748	1.155	1.006	929	404
31 Maart 1917 ..	747	1.073	1.098	936	403
22 April 1916 ..	900	906	746	916	624
27 April 1915 ..	1.391	969	1.572	885	603
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 13 JUNI 1917.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 71.423.035	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities „ 7.434.900
	Gold coin and bullion .... „ 52.973.035
£ 71.423.035	£ 71.423.035

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities .. £ 45.208.106	
Rest	Other securities „ 113.124.499	
Public deposits „ 49.784.232	Notes	32.644.530
Other deposits „ 125.854.837	Gold and silver coin	2.384.273
Seven-day and other bills.. „ 25.362		
£ 193.361.408	£ 193.361.408	

Door het uitblijven der Engelse bladen konden de cijfers van den laatsten weekstaat hierboven niet worden opgenomen.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
20 Juni 1917	56.634	38.840	***	***	***
13 „ 1917	55.357	38.779	160.523	28.500	131.814
6 „ 1917	55.087	38.966	158.828	28.500	129.643
30 Mei 1917	55.100	39.015	159.103	28.500	127.987
21 Juni 1916	61.708	35.215	121.480	28.500	85.189
23 Juni 1915	54.157	33.130	45.897	28.500	9.586
22 Juli 1914	40.164	29.317	.....	.....	.....

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
20 Juni '17	45.230	105.888	50.143	119.457	36.245	21,37
13 „ '17	45.208	113.124	49.784	125.855	35.029	19,94
6 „ '17	45.247	106.749	47.999	120.798	34.572	20,48
30 Mei '17	45.080	115.055	57.439	119.481	34.535	19,50
21 Juni '16	42.187	73.383	51.200	91.549	44.943	31 $\frac{1}{2}$
23 Juni '15	51.043	136.393	99.578	109.563	39.478	18 $\frac{7}{8}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{3}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKS BANK.

STAAT VAN 15 JUNI 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.583.180.000
davon Goldbestand	2.533.349.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine.....	527.448.000
Noten anderer Banken	5.163.000
Wechsel	9.474.203.000
Lombardforderungen	10.200.000
Effekten	99.929.000
Sonstige Activa	1.078.146.000
Grundkapital.....	180.000.000
Reservefonds	90.137.000
Notenumlauf	8.224.024.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten..	4.816.296.000
Sonstige Passiva	467.812.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grootendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkings-percentage *)
15 Juni 1917	2.583.180	2.533.349	527.448	8.224.024	38
7 „ 1917	2.574.484	2.533.316	483.115	8.255.124	37
31 Mei 1917	2.567.128	2.533.211	446.696	8.285.154	36
23 „ 1917	2.561.582	2.533.168	522.360	8.132.076	38
15 Juni 1916	2.501.005	2.464.934	281.831	6.636.519	42
15 Juni 1915	2.433.468	2.382.215	263.669	5.244.018	51
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

*) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Juni 1917	9.474.203	4.816.296	***	***
7 „ 1917	9.250.165	4.509.604	4.716.500	466.400
31 Mei 1917	9.364.504	4.538.163	4.662.500	431.600
23 „ 1917	9.220.050	4.640.678	4.573.700	504.500
15 Juni 1916	5.783.846	1.828.551	1.542.000	238.700
15 Juni 1915	4.294.119	1.508.015	968.000	227.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	.....	.....

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	* Te goed in het Buitenland	* Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
21 Juni '17	5.285.010	2.034.775	258.676	769.715	10.800.000
14 „ '17	5.311.899	2.064.775	258.107	756.840	10.800.000
7 „ '17	5.278.511	2.033.740	257.742	774.207	10.800.000
31 Mei '17	5.273.661	2.033.741	257.601	766.576	10.500.000
22 Juni '16	4.756.919	—	345.603	628.670	7.800.000
24 Juni '15	3.927.172	—	372.780	772.047	6.000.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat
	489.812	1.198.310	1.150.380	19.777.926	2.592.438	111.326
503.097	1.208.772	1.141.740	19.793.987	2.593.971	34.448	
493.658	1.316.321	1.131.756	19.779.898	2.740.701	75.441	
522.161	1.221.257	1.120.569	19.479.437	2.628.109	127.233	
389.706	1.473.229	1.227.876	15.734.907	2.054.492	32.030	
258.680	2.272.937	624.682	12.104.666	2.274.930	54.327	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten” komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In miljoenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegood i/h buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
14 Juni '17	1.483	2.119	125	9.462	1.420	12.186	3.140
5 „ '17	1.481	2.119	120	9.182	1.350	11.889	2.362
31 Mei '17	1.480	2.119	123	9.054	1.295	11.765	2.399
14 „ '17	1.478	2.119	119	9.101	1.014	11.457	2.376
6 Juni '16	1.540	1.409	68	3.637	—	6.340	1.767
5 Juni '15	1.574	138	56	1.583	—	3.452	1.597
21 Juli '14	1.601	144	74	....	757	1.634	1.099

V. BELGIE.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitens. saldi	Beleen. van buitens. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie.	Rek. Crt. saldi.
21 Juni 1917	383.208	88.999	480.000	84.637	929.026	98.038
7 „ 1917	382.036	87.635	480.000	83.377	916.045	107.131
31 Mei 1917	382.327	87.614	480.000	81.134	913.870	107.341
24 „ 1917	381.754	87.543	480.000	73.042	913.401	99.173
22 Juni 1916	263.421	67.147	480.000	62.786	714.364	154.213
24 Juni 1915	75.988	13.914	280.000	38.129	298.873	109.001

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circulatie	Dekkings-Percentage *)
18 Mei '17	540.992	27.442	145.023	935.626	24.648	66,2
11 „ '17	561.287	36.149	136.689	983.147	23.975	66,9
4 „ '17	577.697	39.415	119.787	851.011	18.974	67,4
27 Apr. '17	522.236	30.340	106.443	819.474	18.226	68,6
19 Mei '16	326.608	17.697	71.955	503.497	9.754	66
21 Mei '15	243.376	36.832	34.626	295.038	10.859	81

*) Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
23 Juni '17	629.790	3.606.820	29.600	3.913.630	36.710
16 „ '17	666.360	3.745.930	29.590	3.801.270	50.100
9 „ '17	684.930	3.793.990	29.230	3.747.360	60.950
2 „ '17	738.580	3.809.600	29.180	3.718.650	113.820
24 Juni '16	666.470	3.444.370	31.660	3.299.130	104.450
26 Juni '15	616.170	2.572.100	37.910	2.465.080	195.030
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

1) Op basis van 25 % van alle deposito's.

BANKSTATEN,
KWARTAALSGEWIJZE OPGENOMEN.

I. BANK VAN ITALIE.
(In millioenen Lires.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
30 April 1917	851,4	65,2	214,5	934,1	4006,0	790,2
20 " 1917	851,2	65,3	214,8	939,8	3951,7	773,1
10 " 1917	848,6	65,7	218,9	957,6	3969,1	754,0
31 Maart 1917	856,8	66,4	219,6	1003,5	3390,6	855,6
20 " 1917	855,3	68,4	217,1	1105,6	3845,4	755,9
10 " 1917	863,7	68,9	216,5	1053,7	3863,2	758,0
28 Febr. 1917	862,6	68,3	217,3	1006,5	3866,0	768,5
20 " 1917	861,4	69,1	214,3	908,1	3853,2	800,3
10 " 1917	860,9	71,0	220,9	884,6	3897,8	827,2
31 Jan. 1917	869,6	70,7	218,1	794,8	3907,6	944,5
20 " 1917	889,9	70,6	219,1	809,4	3872,3	846,9
30 April 1916	1001,6	100,1	181,6	679,8	2937,5	747,5
30 April 1915	—	—	211,3	1130,3	2331,7	628,3
20 Juli 1914	1106,5	90,4	203,9	632,5	1661,1	272,8

II. BANK VAN SPANJE.
(In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen 1)	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
2 Juni 1917..	1474,2	754,6	629,2	791,2	2424,7	772,1
26 Mei 1917..	1444,1	757,4	634,7	788,6	2421,8	775,5
19 " 1917..	1427,6	753,0	632,6	807,5	2432,8	757,8
12 " 1917..	1414,9	749,5	631,3	805,0	2439,0	761,8
5 " 1917..	1397,0	749,8	629,6	841,1	2439,9	755,0
28 April 1917..	1383,7	755,5	635,7	842,4	2409,8	769,4
21 " 1917..	1374,9	752,2	633,7	849,2	2413,5	755,2
14 " 1917..	1371,3	748,8	632,0	861,9	2417,3	756,4
7 " 1917..	1369,4	746,9	635,1	1079,1	2398,5	717,5
31 Maart 1917..	1357,2	753,7	669,7	787,9	2377,3	769,1
24 " 1917..	1342,6	751,9	668,8	646,4	2378,6	785,7
17 " 1917..	1339,2	748,3	681,7	640,0	2388,6	772,7
10 " 1917..	1333,0	744,8	668,7	637,3	2399,1	761,4
3 Juni 1916..	1011,9	766,6	494,4	702,7	2158,2	753,9
5 Juni 1915..	675,1	739,4	494,4	795,0	1992,1	682,4
24 Juli 1914..	543,5	729,8	783,8	494,4	1919,0	497,9

1) Inclusief de schuld van de schatkist in rek.-crt.

III. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.
(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Darlehensschatkist	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Juni 1917..	340,8	52,7	5,6	203,8	500,0	119,1
7 " 1917..	341,2	51,8	5,6	188,5	509,6	110,1
31 Mei 1917..	341,8	52,1	5,5	185,2	515,5	93,6
23 " 1917..	342,0	52,0	6,8	169,9	496,8	95,9
15 " 1917..	342,2	51,6	7,4	169,2	506,8	89,7
7 " 1917..	342,3	50,8	7,0	225,5	520,5	130,7
30 April 1917..	342,4	51,0	7,2	219,0	528,9	118,0
23 " 1917..	342,5	51,6	7,1	205,9	502,5	121,5
14 " 1917..	342,7	50,9	6,2	197,2	507,1	108,8
7 " 1917..	343,0	50,2	5,1	204,0	520,8	92,0
31 Maart 1917..	343,2	50,6	4,3	196,0	528,2	81,9
23 " 1917..	343,4	51,9	3,4	218,7	497,1	146,2
15 Juni 1916..	256,6	55,7	17,5	191,3	406,4	145,8
15 Juni 1915..	240,3	25,8	17,9	122,9	400,6	74,8
23 Juli 1914..	180,1	18,9	..	107,8	267,9	50,7

IV. NATIONALE BANK VAN DENEMARKE.
(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Zilver	Vorderingen op het buitenl.	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
30 April 1917..	242,0	3,0	37,4	158,5	300,9	48,4
31 Maart 1917..	230,0	3,0	43,9	157,3	303,5	31,2
28 Febr. 1917..	231,0	3,0	45,2	150,8	275,8	47,0
30 April 1916..	139,6	3,7	61,9	117,3	255,6	32,4
30 April 1915..	—	—	31,9	102,6	209,1	8,1
30 Juni 1914..	75,6	6,6	19,8	95,6	159,8	4,8

V. ZWEEDSCHE RIJKSBANK.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitenl.	Staatsfondsen	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
28 April 1917..	194,3	129,0	56,8	153,1	418,7	122,7
21 " 1917..	194,3	131,2	57,8	166,2	413,1	140,2
14 " 1917..	193,1	132,5	58,5	164,9	420,0	131,7
7 " 1917..	193,1	136,8	59,4	179,9	435,4	136,9
31 Maart 1917..	193,2	145,6	57,6	174,4	438,8	133,9
24 " 1917..	193,2	139,1	72,6	131,4	395,2	136,2
17 " 1917..	193,0	138,6	—	139,6	407,5	142,9
10 " 1917..	192,5	149,0	72,8	84,4	398,9	94,7
3 " 1917..	191,5	147,5	67,8	70,9	397,2	70,0
28 Febr. 1917..	191,4	147,8	—	72,6	393,5	81,8
24 " 1917..	191,4	146,6	67,9	75,7	368,2	103,4
17 " 1917..	191,1	146,8	62,9	76,0	372,4	95,5
10 " 1917..	190,6	158,3	—	79,3	375,0	96,0
3 " 1917..	190,6	152,7	—	80,3	374,2	91,3
30 Jan. 1917..	186,6	155,8	—	87,6	376,1	100,2
29 April 1916..	165,0	141,7	71,2	71,5	322,4	102,6
30 April 1915..	113,4	71,9	49,8	146,7	278,4	76,4
25 Juli 1914..	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

VI. BANK VAN NOORWEGEN.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitenl.	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Juni 1917..	128,9	80,2	12,7	237,5	278,8	132,5
7 " 1917..	128,9	78,8	12,7	234,9	276,2	131,7
31 Mei 1917..	128,9	80,6	12,7	227,5	276,9	125,1
15 " 1917..	130,0	72,1	12,8	237,1	282,6	135,9
7 " 1917..	130,0	68,9	12,8	238,5	283,4	127,4
30 April 1917..	130,1	74,7	12,8	225,8	284,7	121,7
22 " 1917..	130,1	75,4	12,8	206,5	284,6	104,5
15 " 1917..	130,1	77,6	12,8	211,7	284,8	114,7
7 " 1917..	131,2	75,9	12,8	185,9	280,2	89,3
31 Maart 1917..	131,2	76,7	12,8	202,0	280,7	103,4
22 " 1917..	128,2	75,8	12,8	180,8	268,0	92,4
15 " 1917..	128,4	76,7	12,8	168,0	262,9	83,1
15 Juni 1916..	118,8	95,8	13,8	94,6	211,6	67,5
15 Juni 1915..	61,4	57,4	11,5	77,9	135,8	26,4
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 25 Juni 1917.

Belangrijke wijzigingen in den politieken toestand hebben in de afgelopen week de effectenbeurzen niet beïnvloed.

Intusschen trok in de afgelopen week een krachtig herstel van den wisselkoers op Rusland de aandacht, uitgaande van Londen, dat voor het roebeldevies thans reeds sedert geruimen tijd de toonaangeefster is. Deze rijzing — hier gold de roebel heden 57 ct. tegen 51½ ct. in den aanvang der berichtperiode — is vermoedelijk toe te schrijven aan het feit, dat de gebeurtenissen de vroeger gekoesterde verwachting hebben gelogenstraft, dat Rusland een afzonderlijke vrede met de Centralen tegemoet ging. Aan de houding van het devies aan de Londensche beurs te oordeelen, verwacht men in Engeland eerder een hervatting der oorlogsoperatiën en is dus de angst dat Engeland (en met dit land de Vereenigde Staten) hun steun aan Rusland zouden gaan onthouden, voorloopig ongegrond gebleken.

Te Londen was in verband hiermede de stemming voor Russische staatsleeningen ook wat gunstiger. De beurs heeft er in de afgelopen week een stil verloop gehad, zonder belangrijke koerswijzigingen. Het resultaat der inschrijving op de Britsch-Indische oorlogsleening, waarop voor een bedrag van £ 23.420.000 werd ingeschreven, wekte bevrediging, vooral in aanmerking nemende het feit, dat de geldkoersen in Britsch-Indië zeer hoog zijn. Minder bemoeiend werkte het besluit om de katoenmarkt te Liverpool, in verband met de, als gevolg van speculaties in katoen, ontstane crisis op de katoenmarkt te sluiten. In afwachting van regeeringsmaatregelen ten aanzien der controle van den katoeninvoer, is door het sluiten der termijnbeurs de mogelijkheid op verdere prijsopdriving weggenomen. Teneinde aan de hooge eischen der schatkist beter te kunnen tegemoet komen, heeft men de bij de plaatsing van Engelsche schatkistwissels gevolgde methode, waarbij deze eenmaal per week werden aangeboden, opgegeven, om ze thans dagelijks tot vasten koers uit te geven.

Te Berlijn heeft de beurs in de afgelopen week voor verschillende mijn- en industriële aandelen een zeer vaste houding getoond, waardoor hier en daar koerswinst van belangrijken omvang werd behaald. Vooral voor de aandelen Bochumer Gussstahl bestond groote belangstelling, waardoor deze van 324 tot 333½ konden opkomen. Voorts rezen aandelen Phoenix Bergbau van 279½ tot 283, Harpener Bergbau van 205½ tot 210½. De haussebeweging bepaalde zich tot die aandelen, welke geacht kunnen worden van oorlogswinsten te hebben geprofiteerd, zoodat het verschijnsel der hausse op zichzelf niet ongewoon mag heeten en reeds herhaalde malen gedurende den oorlog ook aan andere beurzen kon worden geconstateerd. Naar aanleiding der opwaartsche beweging hebben evenwel verschillende Duitsche bladen reeds aanleiding gevonden te waarschuwen voor de gevolgen, die onvermijdelijk moeten ontstaan bij een ook maar geringen terugslag, wanneer kapitaalzwakke speculanten zich in de markt begeven. Voor scheepvaart-aandelen was men daarentegen te Berlijn flauw gestemd. Aandelen Hamburg-Amerika Paket gingen van 108¼ op 104½, Norddeutsche Lloyd van 103 op 100 terug. De kortgeleden plaats gehad hebbende rijzing in Russische bank-aandelen heeft thans weder voor eene beweging in omgekeerde richting plaats gemaakt. Aandelen Petersburg Internationale Handelsbank daalden van 167 tot op 162, Russische Bank voor Buitenlandschen Handel van 155 op 152. De beurs werd gesteund door de bekendmaking van het gunstig geachte resultaat der inschrijving op de 6e Oostenrijksche oorlogslening; er werd voor een bedrag van rond Kr. 5 milliard geteekend. De in de afgelopen week door het betreffende Duitsche rijksbureau gepubliceerde oogstvooruitzichten luiden gunstig.

Te New York heeft de beurs een onregelmatig verloop gehad. Dit is eenzijdig toe te schrijven aan de vrees voor steeds dieper in het zakenleven ingrijpende regeeringsmaatregelen; men sprak reeds van plannen die de regeering zou koesteren om de bedrijven der spoorwegmaatschappijen en der staalfabrieken in haar geheel over te nemen, anderzijds aan de heftige schommelingen welke nog steeds op de verschillende productenmarkten in Amerika voorkomen. Sensationele fluctuaties hadden plaats op de katoenmarkt, waar in verband met de hierboven vermelde sluiting van de Liverpoolse katoenmarkt op één dag eene daling van 173 punten intrad; later in de week volgde evenwel een gedeeltelijk herstel. Teneinde de buitengewone prijsstijging van levensmiddelen tegen te gaan, is de President gemachtigd tot het afkondigen van uitvoerverboden naar neutrale landen.

Te onzent heeft het zakenleven in de berichtperiode een vrij mat verloop gehad. Hiertoe leidden ten deele de minder gunstige toestand in het binnenland — de staking in de mijnbedrijven in Zuid-Limburg en die op scheepvaartgebied te Rotterdam — ten anderen deele ook de nog steeds voortdurende suikercrisis op Java.

Deze laatste drukte natuurlijk voornamelijk op die waarden, welke bij de cultuur in kwestie belang hebben, hoewel eerder de omzetting als de koersen ten ongunste beïnvloed werden. Dat de koersen zich goed konden handhaven, is dan ook eerder toe te schrijven aan den gunstigen indruk welke gewekt werd bij het verschijnen der jaarverslagen over 1916 van enkele onzer Indische ondernemingen, zooda de Nederlandsch-Indische Handelsbank en de Koloniale Bank; de daarin gedane mededeelingen omtrent de zeer mooie resultaten van dat boekjaar deden de aanvankelijke ongerustheid weder afnemen. Intusschen is de crisis nog niet opgelost; wel wordt gehoopt dat Engeland binnenkort weder op ruime schaal zal gaan koopen — hetgeen tot lagere prijzen ook reeds in eenige mate is geschied — en dat dan ook weder scheepsruimte beschikbaar zal komen, hetgeen ten goede van den toestand zou zijn en spoedig zou kunnen leiden tot het in ontvangst nemen der gekochte suiker, die tot dusverre geweigerd werd, wat, zooda bekend, de aanleiding tot de crisis werd. Pogingen worden in het werk gesteld tot het stand brengen van eene combinatie der Chineesche koopers, die allen tot belangrijke bedragen aan suiker kochten, teneinde deze suiker tot een lagere prijs dan waarvoor gecontracteerd werd — de berichten uit Indië spreken van f 12,— voor superieure hoofdsuiker en f 11,— voor No. 16 en hooger — in ontvangst te nemen en de rest op andere wijze, vermoedelijk door accepten, te financieren, doch deze pogingen hebben tot dusverre schipbreuk geleden. Men gaat echter voort en naar ter beurze verwacht wordt — hoewel deze opvatting nog niet door berichten uit Indië werd gestaafd — zal binnen afzienbaren tijd eene regeling getroffen kunnen worden teneinde de crisis te doen eindigen. Dat de ongunstige tijdingen uit Indië hier niet tot belangrijke koersverliezen hebben geleid, is wel toe te schrijven

aan het feit dat de innerlijke toestand onzer cultuurafdeeling in den laatsten tijd ongetwijfeld sterk is te noemen; daar veel van het materiaal met eigen geld wordt gehouden, kwamen geen gedwongen afwikkelingen voor en het koerspeil behoeft dan ook niet te lijden. De meeste schommelingen kwamen nog voor in die fondsen, waarin het publiek zich in de laatste weken bij voorkeur had bewogen, n.l. aandelen Kaliredjo en Pagottan; de eerste verlieten van 125—121—129, de laatste schommelden tusschen 263 en 270. Door een koersrijzing van 137 tot 144 vielen voorts de aandelen der Curaçaosche Handelmaatschappij op. De rijzing schijnt in verband te staan met plannen tot fusie met de Hollandsche Transatlantische Handelsvereniging, welke aandelen eveneens een 10-tal procenten (154½—164) konden opkomen. *Petroleum-aandelen*, welke voor Koninklijke aanvankelijk flauw gestemd waren (562½—552), waren later in de week weder in herstel. Een bericht in de bladen, volgens hetwelk de Kon. Petroleum-Mij. binnenkort tot uitbreiding van haar maatschappelijk kapitaal met een bedrag van f 18 miljoen zou overgaan, welke aandelen tot den parikoers zouden worden uitgegeven, werd door de Maatschappij aanstonds tegengesproken. Aandelen Tarakan Petroleum zakten van 117½ tot 113 in, op het bekend worden van het jaarverslag over 1916 der Maatschappij. In een naschrift bij dit verslag deelt de directie mede, dat de Bataafsche Petroleum Maatschappij, die zooda bekend de concessies der Tarakan-exploiteert; zich in verband met de moeilijkheden aan de verschepping van de voortgebrachte olie verbonden, genoodzaakt heeft gezien, de gemiddelde dag-opbrengst van de Tarakan tot 600 ton in te krimpen, nadat deze sinds najaar 1915 geleidelijk van deze hoogte tot 800 ton was opgevoerd. Het dividend werd bepaald op 8½ pCt. of f 52,— per aandeel van f 600,— waarvan in Januari 1917 reeds 4 pCt. of f 24,— werd betaalbaar gesteld.

In *rubberaandelen* ging, tot weinig veranderende koersen, weinig om. De Nederlandsche Rubber-Mij. zal aan de algemeene vergadering van aandeelhouders voorstellen het dividend over 1916 op 7 pCt. (v. j. 2 pCt.) te bepalen. De door de Rotterdam-Tapanoei aangeboden f 500.000,— nieuwe aandelen zijn alle door aandeelhouders genomen.

In de *scheepvaartafdeeling* is in de laatste weken een stilstand ingetreden. De zaken gaan er niet meer op zo ruime schaal als voorheen, al is men ter beurze deze waarden nog immer goed geneigd. Ook in de afgelopen dagen zijn de omzettingen in deze fondsen van geringe beteekenis geweest. Aandelen Stoomvaart-Mij. „Nederland” werden tot lagere prijs aangeboden (197½—192½). Deze daling staat in verband met het feit dat de vier naar Nederlandsch-Indië onderweg zijnde schepen der Maatschappij: de „Riouw”, de „Boeroe”, de „Banka” en de „Kangoean”, door de regeering gerequireerd zijn om rijst te laden in Birma. Vóór November a.s. zal daardoor geen enkel schip der Maatschappij in Nederlandsch Oost-Indië voor Nederland kunnen laden, hetgeen voor de Maatschappij natuurlijk een mindere inkomst beteekent. De korten tijd geleden met een flinke rijzing naar voren gekomen aandelen der Stoomvaart-Maatschappij „Noordzee” werden ditmaal lager afgedaan (174—162), naar aanleiding van de mededeeling, dat de stoomschepen der Maatschappij per 31 December 1916 voor f 400,— per ton te boek staan, waardoor voorshands belangrijke afschrijvingen wenschelijk zouden zijn.

	19 Juni.	22 Juni.	25 Juni.	Rijzing of daling.
Ned. Ind. Handelsbank	237½	239	241	+ 3½
Amsterd. Superfosfaatfabr.	170	166¼	164½	— 5½
Insulinde Oliefabriek Nieuwe	228	225	225	— 3
R. S. Stokvis & Zonen	425	419½	417	— 8
Handelsver. Amsterdam	437	443¼	440½	+ 3½
Javasche Cultuur-Mij.	375	369	369¼	— 5¼
Kon. Petroleum-Mij.	555¼	556	552	— 3¼
Amsterdam Rubber-Mij.	238¼	236½	237	— 1¼
Holland-Amerika Lijn	360	356	356	— 4
Kon. Hollandsche Lloyd	182¼	179½	180½	— 2¼
Kon. Ned. Stoomboot-Mij.	237½	233½	236½	— 1½
Deli Maatschappij	509	507	505	— 4

Onze Amerikaanse afdeeling werd in de afgelopen week al in zeer geringe mate door het publiek gefavoreerd. De koerswijzigingen, die Wall Street aangaf, werden hier gewoonlijk slechts ten deele overgenomen.

	19 Juni.	22 Juni.	25 Juni.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	74	77¼/16	77¼/16	+ 3¼/16
Un. States Steel Corp.	121¾	123¼	124¼/8	+ 2¼/8
Atchison Topeka	100¼/16	101	101¼/8	+ 1¼/8
Southern Pacific	92¾	93¾	93¾/16	+ ¼/16
Union Pacific	138	139¾	140	+ 2
Int. Merc. Marine afgest. prefs	86¼	87¼	88¼	+ 2

Met het oog op de uitbreiding der credietbehoefte, die zich bij den Nederlandschen handel en nijverheid na de totstandkoming van den vrede naar alle waarschijnlijkheid laat verwachten, heeft de Amsterdamsche Bank, mede in verband met de ontwikkeling welke hare zaken hebben verkregen, besloten tot uitgifte van de nog in portefeuille resteerende f 5 miljoen aandeelen van haar maatschappelijk kapitaal. Houders van 5 aandeelen kunnen 1 nieuw aandeel à 175 pCt. betrekken, terwijl een vrije inschrijving à 182 pCt. is opengesteld.

	19 Juni.	22 Juni.	25 Juni.	Rijzing of daling.
5 % Ned. Werk. Schuld....	101 1/4	101 7/16	101 3/16	— 1/16
4 1/2 % " " " "	1916	101 7/8	101 1/2	101 15/16 + 1/16
4 % " " " "	1916	94 1/16	94	94 3/16 + 1/8
3 1/2 % " " " "	83 5/8	83 5/8	83 1/2	— 1/8
3 % " " " "	73 7/8	73 7/8	73 1/2	— 3/8
2 1/2 % Cert. N. W.	61 3/4	61 3/8	61 9/16	— 3/16
5 % Oost-Indië 1915	101 3/8	101 1/10	101	— 3/8
4 % Oosteur. Kronenrente	36 1/2	35 3/4	35 3/4	— 3/4
4 1/2 % Iwngorod Dombrowa	65	66	68	+ 3
4 % Rusland Cons. 1880..	50	52	52 7/8	+ 2 7/8
4 % Rusland bij Hope & Co.	50	54	53 3/4	+ 3 3/4
4 1/2 % China Goud 1891....	68 1/2	68 1/2	69 3/4	+ 1 1/4
4 % Argentinië Buitenl...	66 1/8	67 1/8	69 1/8	+ 3 1/4

Geld is ook deze week ruim gebleven. Prolongatie 3, 3 1/4, 2 3/4, heden 3pCt.

GOEDERENHANDEL. GRANEN.

25 Juni 1917.

Tarwe. De gevoelige daling in de tarweprijzen aan de Noord-Amerikaansche markten, welke in ons vorig weekbericht werd vermeld, heeft zich in de eerste dagen der afgelopen week verder ontwikkeld. De prijzen te Chicago daalden weder tot het niveau (de September-termijn zelfs tot daar beneden) dat bij de plotselinge, doch zeer kort durende periode van flauwe markten op 31 Mei en 1 Juni was bereikt. Ook ditmaal echter is de beweging van korten duur geweest en op het einde der week was het verlies sedert 18 Juni reeds weder meer dan ingehaald. De eigenlijke oorzaak dier nog steeds voortdurende scherpe fluctuaties is moeilijk na te gaan, daar de ons bereikende berichten onvolledig en daarbij meestal van zeer oppervlakkigen aard zijn. De aanwijzing der factoren, die den prijsloop van tarwe aan de Amerikaansche markten tegenwoordig beheerschen, is veel bezwaarlijker dan gewoonlijk het geval is. Regeeringsmaatregelen, die hier niet bekend wor-

den, periodes van groote aankopen door de Regeeringen der entente-landen, waarvan wij hier evenmin iets vernemen, en andere tijden van gebrek aan kooplust bij die groote verbruikers van Amerikaansche tarwe, zijn op den loop der prijzen van grooten invloed. Ook zullen de berichten omtrent den stand der zomertarwe, die in dit jaargetijde dikwijls zoo snel van aard veranderen, het hunne bijdragen tot het gebrek aan standvastigheid in de tarweprijzen. Over het algemeen zijn die berichten niet ongunstig. De regen, waarnaar in Canada zeer werd verlangd, is gekomen; sommige gedeelten der Vereenigde Staten klagen echter over te lage temperatuur. De verschepingen van tarwe uit de gezamenlijke uitvoerlanden blijven zeer bevredigend en ofschoon daardoor de kans op een op het nieuwe oogstjaar over te brengen overschot van eenige beteekenis voor Noord-Amerika steeds onwaarschijnlijker wordt, beginnen zich in Europa, vooral in Engeland, allengs voorraden te vormen, die de vrees voor een tekort steeds meer op den achtergrond brengen. Bovendien zijn in de laatste weken de oogstvooruitzichten in West-Europa belangrijk verbeterd. Op de periode van droogte, die reeds te lang begon te duren, is vrijwel allerwegen regen gevolgd, welke veel goed heeft gedaan.

Maïs. Aan de Amerikaansche markten heeft in de afgelopen week ook voor maïs na eenige verdere prijsdaling de prijs zich geheel hersteld op de hoogte van 18 Juni. De prijsverlaging was voor dit artikel trouwens niet van zooveel beteekenis geweest als voor tarwe. De aanvoren blijven klein, ofschoon zij in den allerlaatsten tijd wel iets zijn uitgebreid, naar het heet door het opruimen van veel varkens. De vraag voor uitvoer is echter voortdurend gemakkelijk in staat het aanbod geheel op te nemen. De stand van den nieuwen oogst blijft goed, ofschoon hier en daar zware regens en lage temperatuur een minder gunstigen invloed schijnen te hebben, waardoor het gewas wat achterlijk is. In Argentinië hebben voortdurend zware regens een zeer nadeeligen invloed gehad op de kwaliteit der nieuwe maïs. Deze zal daardoor voorloopig voor uitvoer niet geschikt zijn, evenmin als voor opslag in de havenplaatsen en een sterke drang tot verkoop door de houders is daarvan het gevolg geweest met zeer scherpe prijsdaling, vooral in het begin der week, toen op een enkelen dag de maïsprijzen te Buenos Aires en Rosario een geheel peso (iets meer dan een gulden) per 100 K.G. zijn gevallen. Wel heeft de markt zich later eenigszins hersteld, doch de stemming is nog weifelend en de prijzen zijn nog belangrijk lager dan op het einde der vorige week. Oude maïs bedingt nog wel eene premie, doch ook daarvan zijn de prijzen mee omlaag gegaan. Men mag trouwens wel aannemen, dat deze maïs, die meer dan een jaar geleden is geoogst, allengs in

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres *)		
	Tarwe Juli	Maïs Juli	Haver Juli	Tarwe Juli	Maïs Juli	Lijnzaad Juli
25 Juni '17	210	157 3/8	62 7/8	18,15	12,60	23,—
18 " '17	211 1/8	155 1/2	63 1/2	18,40	13,35	24,75
26 Juni '16	101 1/2	73 1/2	39 3/8	7,20	4,15	11,55
25 Juni '15	104 1/8	73 3/4	44	11,30	4,90	11,30
25 Juni '14	77 7/8	67 3/4	37 1/2	8,75	5,15	13,10
20 Juli '14	82 1)	56 3/8 1)	36 1/2 1)	9,40 2)	5,38 2)	13,70 2)

1) per Dec. 2) per Sept.

*) De noteeringen van Buenos Ayres zijn van 16 en 23 Juni.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	25 Juni 1917	18 Juni 1917	26 Juni 1916
Tarwe	588,— ¹⁾	588,— ¹⁾	368,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Maïs (La Plata)	345,— ¹⁾	345,— ¹⁾	nom.
Gerst (46 lb. feeding)....	345,— ¹⁾	345,— ¹⁾	390,—
Haver (38 lb. white clipped)	20,— ¹⁾	20,— ¹⁾	17,90
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	200,— ¹⁾	200,— ¹⁾	nom.
Lijnzaad (La Plata).....	nom.	nom.	509,—

1) Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	17-23 Juni 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	17-23 Juni 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe.....	—	243.231	291.070	—	38.227	10.823	281.458	301.893
Rogge	—	8.465	14.057	—	—	—	8.465	14.057
Boekweit	—	2.314	5.539	—	—	500	2.314	6.039
Maïs	5.385	91.903	152.246	13.089	67.438	71.055	159.341	223.301
Gerst	—	30.600	43.051	2.323	11.886	4.549	42.486	47.600
Haver	—	10.025	22.385	—	27.269	4.218	37.294	26.603
Lijnzaad	—	8.322	52.401	—	7.560	32.995	15.882	85.396
Lijnkoek.....	—	34.042	83.360	—	27.785	5.435	61.827	88.795
Tarwemeel	—	18.259	4.254	—	3.051	—	21.310	4.254

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	30.013	202.550	372.593	—	—	—	202.550	372.593
Maïs	—	7.479	46.697	—	—	—	7.479	46.697

kwaliteit begint te verminderen. Door de Britsche Regeering is het geheele voor uitvoer beschikbare overschot van den Zuid-Afrikaanschen maïssoogst overgenomen.

Gerst trekt steeds meer de aandacht, nu Amerika een grooten oogst belooft en in Californië deze belofte reeds is vervuld. In Frankrijk en Engeland zijn reeds gunstige ondervindingen opgedaan met het mengen van gerstmeel onder de tarwebloem en het is mogelijk, dat een gedeelte van de betere Amerikaansche gerstsoorten tot broodgraan zal worden gepromoveerd. Voor de Californische gerst van den nieuwen oogst, die zeer gunstig is uitgevallen, bestaat dan ook groote vraag, misschien gedeeltelijk voor dit nieuwe doel en in de laatste dagen zijn de prijzen eenige centen per bushel gestegen. In Scandinavië werd trouwens altijd reeds brood van gerstmeel gebakken.

Haver. Van dit artikel blijkt nog steeds geen schaarschte en de nieuwe oogst in Amerika en Canada belooft weder een zeer ruim beschot te zullen opleveren. Slechts in Frankrijk, waar veel minder haver dan in het vorige jaar is uitgezaaid, wordt een sterk verminderde opbrengst verwacht.

Lijnzaad. Ofschoon de behoefte aan lijnzaad zich in Noord-Amerika steeds sterker doet gevoelen, schijnt het tot invoer van Argentijnsch zaad niet te zullen komen. Hierdoor, alsmede door de goede verwachtingen, die men in Argentinië van den nieuwen oogst reeds koestert, zijn de prijzen daar in de afgelopen week belangrijk gedaald. Het duurt weliswaar nog 5 tot 6 maanden voor in Argentinië de lijnzaadoogst plaats vindt, doch wegens het ontbreken van export is de markt daar zeer gevoelig.

Buitenlandsche granen in Nederland.

In de afgelopen week waren de aankomsten van graan en voederartikelen in onze havens klein en ook de naar ons land onderweg zijnde hoeveelheid is van geringen omvang. Een groot aantal stoomschepen zijn echter in Amerikaansche havens in belading of onderweg daarheen om met graan en lijnkoeken beladen te worden. Indien de nog steeds voortdurende beweging tot beperking van de levering van Amerikaansch graan aan de neutralen niet tot voor ons land zeer nadeelige gevolgen leidt, mag binnen eenige weken een flinke aanvoer van veevoeder worden verwacht. Tot nog toe is de aanvoer steeds zoo klein geweest, dat slechts in een gering gedeelte der behoefte kon worden voorzien. Gelukkig schijnt de in ons land aanwezige hoeveelheid tarwe iets grootere afmetingen te hebben kunnen aannemen dan in het begin van dit jaar het geval was.

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen. (Middling Uplands.)

	22 Juni '17	15 Juni '17	8 Juni '17	22 Juni '16	22 Juni '15
New York	26,55 c	24,90 c	23,40 c	13,45 c	— c
Liverpool	19,45 d	17,06 d	15,51 d	8,22 d	5,20 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '16 tot 15 Juni '17	Overeenkomstige perioden	
		1915-'16	1914-'15
Ontvangsten Gulf-Havens..	4928	4743	6922
" Atlant. Havens	1981	2493	3606
Uitvoer naar Gr. Britannië	2423	2467	3702
" " t Vasteland.	2082	2326	3847
" " Japan etc...	442	472	472

Voorraden in duizendtallen	15 Juni '17	15 Juni '16	15 Juni '15
Amerik. havens.....	812	915	928
Binnenland.....	648	514	538
New York	86	193	250
New Orleans	203	210	187
Liverpool	445	664	1793

WOL.

Van de Engelsche markt ontbreken deze week berichten. Te Boston blijven de zaken zeer levendig en de prijzen vertoonen hausse-neiging. Het Gouvernement heeft belangrijke orders geplaatst bij de groote industrieelen van het land. Men verwacht een afneming van het in het land gescheerde quantum; de kudden hebben veel geleden van den uiterst strengen winter. De invoer van Zuid-Amerikaansche wol, welke reeds groote moeilijkheden bood tengevolge van ge-

brek aan tonnenmaat, zal nu nog kostbaarder worden door de instelling van een invoerrecht à 10 %. De invoer van „foreign wool” van 1 Januari tot 30 Mei heeft ongeveer 185.000 balen bedragen tegen ongeveer 375.000 balen voor dezelfde periode van het vorige jaar.

Noteeringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
1 Juni 1917	72	57	45	38	32
25 Mei 1917	72	57	45	38	32
1 Juni 1916	50	39	33	28	25

SUIKER. NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Juni	Londen			New York 96% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Javas Job.	Americ. Granu- lated Job.	
23 Juni 1917....	f —	53/9	—	—	5,96
16 „ 1917....	—	53/9	17/6	32/6	5,77 à 5,89
23 Juni 1916....	„ 30	47/1½	—	—	6,08 à 6,27
23 Juni 1915....	„ 22¼	31/-	19/-	—	—
21 Juli 1914....	„ 11½/8	18/-	—	—	3,26

Ook in de afgelopen week kwamen er aan onze Biet-suikermarkt geen zaken tot stand. Men blijft in afwachting van een spoedige beslissing der Regeering in zake den uitvoer. Intusschen wordt voor Augustus-levering nog steeds f 23,— geboden en op f 26,— gehouden.

Volgens berichten uit Oostenrijk-Hongarije heeft de aanplant van beetwortels een vermeerdering tegen verleden jaar ondergaan van 5,8 %. Deze grootere uitzaai komt uitsluitend op rekening van Hongarije, waar de vermeerdering ongeveer 24 % bedraagt, terwijl de Oostenrijksche provinciën in evenredigheid minder hebben aangeplant.

De zichtbare voorraden bedroegen volgens F. O. Licht:

	1916/17	1915/16	1914/15
Duitschl. } 1 Sept.	250.000*	545.000*	536.607 tons
Hamburg }			
Oostenrijk 1 „	305.000*	478.000*	244.741 „
Frankrijk 1 „	39.012	58.525	141.454 „
Nederland 15 Mei	125.400	37.977	89.673 „
België 1 „	87.225	46.613	142.026 „
Engeland 1 „	89.580	120.671	360.147 „

Totaal Europa	896.217	1.286.786	1.514.648 tons
Ver.St.v.N.A. 24 Mei	330.000	184.352	343.624 „
Cubahavens 6 Juni	601.000	859.841	755.600 „

Totaal ..... 1.827.217 2.330.979 2.613.872 tons

* Raming.

Op 1 Juni bedroeg in Engeland de voorraad in Bond 84.550 tons tegen 111.200 tons verleden jaar en die in de raffinerijen 17.850 tons tegen 13.400 tons.

In Amerika is de markt vast gestemd en worden Spot Centrifugals 5,96 c. genoteerd. Engeland heeft onlangs weer wat Cuba Centrifugals gekocht op basis van 4,65 c. f. o. b.

De Cuba-productie tot einde Mei wordt door Willett & Gray op 2.558.000 tons geraamd tegen 2.709.700 tons tot hetzelfde tijdstip in 1916.

	1916/17	1915/16	1914/15
Ontv. der week tot 9 Juni	37.511	33.411	51.000 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1916	2.021.116	2.745.526	2.252.786 „
Werkende fabrieken....	?	25	36
Export d. week tot 9 Juni	43.000	93.282	77.200 „
Totaal sedert 1 Dec. 1916	1.334.823	1.944.746	1.493.322 „
Exp. U.K. tot 12 Mei.	337.016	301.650	164.461 „
„ Frankrijk „ „ „	17.743	65.771	10.521 „
Totaal voorraad op 11 Juni	596.000	799.970	728.400 „

De opgaaf voor 1917 betreft slechts 6 havens tegen alle havens in 1916 en 1915.

De vooruitzichten voor den Queensland-oogst zijn zeer gunstig.

De Java-markt verkeert nog steeds in eenigszins onzekere stemming. De onderhandelingen tusschen de Chineesche koopers met suikerfabrikanten en banken worden van weerskanten geleid door den wensch om tot een voor alle partijen aannemelijke regeling te komen, zoodat belanghebbenden op dat punt optimistisch gestemd zijn. Voorloopig hebben de Chineesche koopers vrijstelling van ontvangst en betaling der gekochte suikers tot 1 Juli gekregen. Engeland schijnt intusschen verdere partijen Superieur tot omstreeks f 11,—

gekocht te hebben en ook andere afzetgebieden, zooals Britsch-Indië, toonen op de verlaagde prijzen meerdere belangstelling. De maaltresultaten per 15 Juni van 84 fabrieken toonen een rendement van 11 % hooger dan verleden jaar op hetzelfde tijdstip.

RUBBER.

De daling der prijzen hield ook in de afgelopen week aan.

De stemming bleef flauw en men toonde zeer weinig kooplust. Ondanks de beperking der aanvoeren en de verscherpte duikboot-oorlog blijven de voorraden te Londen tamelijk groot.

De noteeringen luiden:

Prima Hevea Crêpe loco.	2/7	ende vorige week	2/9
Juli/Dec.	2/8	" " "	2/10
Hard cure fine Para.	3/1	" " "	3/1 1/2

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

De afdoening van eenige partijen Java Robusta, te zamen 1072 dubbele matten en 147 balen, is het eenige vermeldingswaardige van de afgelopen week. Eenig ander kenteken van leven was niet te bespeuren.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
23 Juni 1917	118.000	5300	983.000	5000	13 ²⁹ / ₃₂
16 " 1917	153.000	5450	1.059.000	5400	13 ²⁷ / ₃₂
9 " 1917	121.000	5775	1.094.000	5600	13 ⁹ / ₈
23 Juni 1916	175.000	6475	648.000	7000	12 ⁷ / ₁₆

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
23 Juni 1917.	40.000	2.261.000	41.000	9.739.000
23 Juni 1916.	27.000	3.220.000	184.000	11.557.000

COPRA.

De markt onderging ook deze week geen verandering; er ging weder niets om.

Ceylon cif. Londen £ 46.-; cif. Marseille £ 87.-.

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

23 Juni 1917.	f 53 1/8	} N.O.T.-condities.
16 " 1917.	" 53 1/8	
23 Juni 1916.	" 39 1/4	
23 Juni 1915.	" 83	
20-25 Juli 1914.	" 28 1/4	

VERKEERSWEZEN.**BINNENVRACHTEN.**

In de afgelopen week ging er in verband met de staking in de Rotterdamse haven zoo goed als niets om.

Vrachtnoteeringen:

Oud ijzer Rotterdam—Duisburg . . .	f 0.75 à f 0.80 per last
Kolen of pyriet van Brussel naar de Ruhr Mk. 4,— per ton	
Kolen van de Ruhr ¹⁾ naar Antwerpen	" 4,75 " "
" " Rhein-Hernekanaal ²⁾ naar Antw.	" 5,75 " "
" " de Ruhr naar Tiel ³⁾	" 5,25 " "
" " " " Brussel	" 6,50 " "
" " " " Leuven	" 7,— " "
" " " " Rotterdam.	" 3,50 " "

Sleeploonen:

Rotterdam —de Ruhr circa 30 cent boven het 50 cents tarief	
" —Deventer (circa 400 ton) f 150,— geladen	
" —Vlaardingen (" 250 ") " 10,— "	
" —Amsterdam (" 250 ") " 48,25 "	
Amsterdam—Rotterdam (" 250 ") " 31,35 ledig scheeps	
" " " " (" 250 ") " 37,15 geladen	

¹⁾ Grote schepen.

²⁾ Op het Rhein-Hernekanaal mogen slechts schepen boven 600 ton laden.

³⁾ Schip van gemiddelde grootte.

BEVRACHTINGEN.

25 Juni 1917. De toestand van de vrachtenmarkt bleef onveranderd. Er werden weder eenige afdoeningen van huurschepen gemeld tot 52/- en 50/- voor respectievelijk 6 en 12 maanden en 20/- voor 3 jaar, ingaande na afloop van den oorlog. Voor het vervoer van kolen werden hooge vrachtcijfers naar onzijdige havens betaald.

De plannen om voor Amerikaanse schepen maximum vrachten vast te stellen, nemen vasteren vorm aan. Er wordt thans overleg gepleegd tusschen de geallieerden en de Amerikaanse regeering; ongetwijfeld zal erlang een desbetreffend wetsontwerp aan het Congres ter goedkeuring aangeboden worden.

Een aantal der onzijdige schepen, welke in Engeland vastgehouden worden, zal vermoedelijk spoedig vrijgelaten worden.

De transatlantische scheepvaart op Nederland gaat min of meer geregeld zijn gang; er wordt echter gevreesd, dat de Vereenigde Staten beperkende bepalingen betreffende uitvoer van voedingsartikelen zullen uitvaardigen. Moeilijkheden met transportarbeiders in Rotterdam werden uit den weg geruimd door vorming van een z.g. havenreserve.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
18/23 Juni 1917	—	—	f 7,—	40/-	—	145/-
11/16 " 1917	—	—	" 7,—	40/-	—	145/-
19/24 Juni 1916	—	—	" 15,50	7/-	f 110,-	152/6
21/26 Juni 1915	—	—	9/-	7/8	—	45/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
18/23 Juni 1917.	—	—	—	—
11/16 " 1917.	—	—	—	—
19/24 Juni 1916.	—	—	—	500/-
21/26 Juni 1915.	—	—	—	230/-
Juli 1914.	f 12,—	24/6	75/-	77/8

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthago Middlesbro'	Griekenland Middlesbro'	Poti Middlesbro'
18/23 Juni 1917.	—	—	—	—
11/16 " 1917.	—	—	—	—
19/24 Juni 1916.	19/-	19/-	21/-	—
21/26 Juni 1915.	11/-	14/9	—	—
Juli 1914.	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
18/23 Juni 1917	69/-	101/3	—	—	—	—
11/16 " 1917	69/-	101/3	150/-	108/-	—	—
19/24 Juni 1916	34/-	85/-	100/-	45/-	f 6,50	—
21/26 Juni 1915	fr 18,50	22/10	24/9	28/2	" 6,—	—
Juli 1914	" 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
18/23 Juni 1917.	350/-	450/-	—	—
11/16 " 1917.	350/-	450/-	—	170/-
19/24 Juni 1916.	100/-	145/-	—	140/-
21/26 Juni 1915.	50/-	—	—	66/- ¹⁾
Juli 1914.	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per zeilschip.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Hout gezaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijnstutten per vadem van 216 kub. vt.
Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

Nederlandsche Bank voor Russischen Handel

BANQUE NÉERLANDAISE POUR LE COMMERCE RUSSE

Kapitaal 5.000.000 Roebels.

Kantoor: 20 NEWSKY PROSPECT
Telegramadres: NEDRUSBANK PETROGRAD.

De Bank neemt gelden à deposito en in rekening-courant en verricht alle soorten wissel- en bankzaken.

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot alle kantoren van de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ en de TWENTSCHE BANK, zoomede tot de heeren HOPE & Co. en LIPPMANN, ROSENTHAL & Co. te Amsterdam en R. MEES & ZONEN te Rotterdam.

J. & J. M. VOORHOEVE
Makelaars in Assurantiën
Anno 1836

ROTTERDAM

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen Beurskoers
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,— op elk goed effectenkantoor

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e.a. verzekeringen van elken aard.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

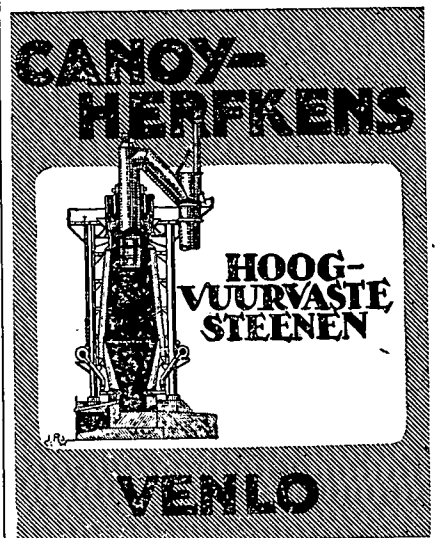
KAPITAAL EN RESERVEN f 5.500.000,—

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4½ pCT.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

PRACTISCH EFFECTENBOEK

ter vereenvoudiging van administratie en ten gebruike voor de

VERMOGENSBELASTING

Prijs f 1,—

NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

Bureau voor Adviezen in Belastingzaken

ONDER LEIDING VAN

H. J. VOOREN, oud-ontvanger der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen,
S. G. VAN DE POL, oud-referendaris, chef der gemeente-belastingen te Utrecht.

KANTOREN:

's-GRAVENHAGE, Noordeinde No. 43 (Gebouw „Mercurius”), Telefoon 353.
ROTTERDAM, Wijnhaven No. 103, Telefoon 12935.

GEO. H. MCFADDEN & BRO. COTTON MERCHANTS

PHILADELPHIA—NEW YORK

Vertegenwoordiger voor Nederland: D. BREEKLAND, Oldenzaal—Enschede

NEDERLANDSCHE HYPOTHEEKBANK TE VEENDAM

Kapitaal f 3.500.000,—

Pandbrieven ruim 31 miljoen.

Directie { Mr. N. F. WILKENS.
R. DOJES.

Reserve f 903.847,80

Hypotheken ruim 32 miljoen.

Koers 4 pCt. Pandbrieven 94 pCt.

Hypotheekrente vanaf 4³/₄ pCt.

Accountantskantoor

James Polak

(Lid Ned. Acc. Verg.)

POSTHOORNSTEEG 7^B

ROTTERDAM.

FRANSCH-HOLLANDSCHE
OLIEFABRIEKEN

„CALVÉ-DELFT”

TE DELFT

ARTIKELEN:

Delftsche Slaolie

Arachide-olie

Sesam-olie

Soya-olie

Bakkers-olie

Plantenvet Delfia

Cocos-olie N. O. F.

Grondnotenkoeken en -meel

Sesamkoeken en -meel

Cocosmeel

MAATSCHAPPIJ

voor

Scheeps- en Werktuigbouw

„FIJENOORD”

ROTTERDAM

Kruisers — Torpedobooten
Onderzeebooten

Mailstoomschepen
Vrachtstoomschepen
Baggermateriaal

Machine-installaties
tot 65000 P.K.

Scheeps-Zoelly-Turbines

Machines en apparaten voor
Suikerfabrieken, enz.

EERSTE NEDERLANDSCHE
HYPOTHEEKBRIEFBANK
TE 's-GRAVENHAGE.

Van 2 Juli a.s. af zijn:

a. Betaalbaar:

de coupons der 4 pCt., 4¹/₂ pCt. en
5 pCt. Algemeene Hypotheekbrieven,
vervallende 1 Juli 1917.

b. Verkrijgbaar:

1e. de nieuwe couponbladen van de
4 pCt. Algemeene Hypotheekbrieven
van f 1000,— en van f 500,—,
waarvan de laatste coupon vervalt
1 Juli 1917;

2e. lijsten voor de inlevering van de
talons (in duplo):

te 's-Gravenhage

TEN KANTORE DER BANK,
te Amsterdam

bij de ASSOCIATIE-CASSA,

te Rotterdam

bij MARX & Co's BANK.

N.B. Talons neemt de **Associatie-
Cassa** iederen Woensdag in ontvangst en
den daaropvolgenden Woensdag zijn de
nieuwe bladen hiervan verkrijgbaar.

The Ph. van Ommeren Corporation of New York

42 BROADWAY

NEW YORK

belast zich met expeditie en verschepping van goederen van

Amerika naar Holland, Ned. Oost- en West-Indië

enz. enz. en desgewenscht ook met opdrachten van anderen aard

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door

PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

RUSSISCH-HOLLANDSCHE BANK

RUSSKO-GOLLANDSKI BANK

Telegram-Adres: PETRODAM

BANQUE RUSSO-HOLLANDAISE

PETROGRAD — NEWSKI PROSPEKT 21

ILINKA IPATEWSKI PEREOULOK 3 — MOSCOU

Kapitaal en Reserven Rs. 11.000.000

Rentevergoeding op chèque-rekeningen
tot nader order 4 pCt.

Financiering van im- en export. Rembours-credieten. Incasseering en aan- en verkoop van wissels. Handelsinformaties.

Inlichtingen verkrijgbaar bij de Hoofdvertegenwoordiging voor Nederland:

de Rotterdamsche Bankvereniging te Amsterdam en Rotterdam

GEBR. VAN UDEN

ROTTERDAM - AMSTERDAM - ZAANDAM

Reeders en Cargadoors

Bevrachtingsagenten - Expeditie

KOOP en VERKOOP VAN SCHEPEN

Telegram-Adres: „VANUDEN”

PIERSON & Co.
AMSTERDAM

BOISSEVAIN & Co.
NEW YORK

FINANCIEREN IN- EN EXPORT. — BEHANDELEN VERSCHEPINGS- EN ANDERE DOCUMENTEN.
BEZORGEN OPSLAG, VERSCHEPING EN ASSURANTIE VAN GOEDEREN.
FOURNEEREN EN INCASSEEREN WISSELS OP ALLE PLAATSEN IN DE VER. STATEN EN CANADA.
OPENEN REKENING-COURANT MET RENTE-VERGOEDING.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, CHERIBON, HONGKONG, INDRAMAJOE,
MEDAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SINGAPORE,
SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 30.000.000,—

Reserven f 14.000.000,—

GEBRS. MISPELBLOM BEIJER

(COMMANDITAIRE VENNOOTSCHAP)

BANKIERS

Gestort Kapitaal f 1.000.000,—

Reserve ruim f 140.000,—

HOOFDKANTOOR te LEEUWARDEN

BIJKANTOREN te BOLSWARD, DOKKUM, HARLINGEN, HEERENVEEN, JOURE, SNEEK, STEENWIJK en WOLVEGA
ZITDAG te LEMMER

Billijk incasso-tarief voor geheel Friesland en Noordelijk Overijsel

VAN RIJN & Co
UTRECHT — POSTBUS 40.

EENIGE FABRIKANTEN
VAN DE-UTRECHTSCH

FIJNE TAFELMOSTERD

DE SPAARNE-BANK
HAARLEM

Gestort Kapitaal en Reserves f 1.184.000,—

REKENING-COURANT, CREDIETEN, INCASSEERINGEN, ASSURANTIËN,
WISSELS, -EFFECTEN, COUPONS, PROLONGATIËN, DEPOSITO'S, ENZ.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf

ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON" Rotterdam

WERKSPoor, AMSTERDAM

Land- en Scheeps-Machines - Dieselmotoren
Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen
Ijzerconstructiën

